

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/903**z dnia 13 marca 2024 r.****w sprawie ustanowienia środków na rzecz wysokiego poziomu interoperacyjności sektora publicznego na terytorium Unii (akt w sprawie Interoperacyjnej Europy)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 172,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Konieczne jest wzmocnienie rozwoju interoperacyjności transgranicznej sieci i systemów informatycznych wykorzystywanych do świadczenia usług publicznych w Unii lub zarządzania nimi, aby umożliwić administracjom publicznym w Unii współpracę i oferowanie usług publicznych w wymiarze transgranicznym. Istniejącą nieformalną współpracę należy zastąpić jasnymi ramami prawnymi, aby umożliwić interoperacyjność na różnych szczeblach administracji i w różnych sektorach oraz ułatwić niezakłócony transgraniczny przepływ danych na potrzeby świadczenia prawdziwie europejskich usług cyfrowych, które wzmacniają rynek wewnętrzny, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady pomocniczości. Interoperacyjność sektora publicznego ma istotny wpływ na ustanowione w Traktatach prawo do swobodnego przepływu towarów, osób, usług i kapitału, ponieważ uciążliwe procedury administracyjne mogą stanowić znaczące przeszkody, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).
- (2) Współpraca w odniesieniu do interoperacyjności transgranicznej między organami sektora publicznego może pomóc odpowiadać na wspólne wyzwania, w szczególności w regionach przygranicznych, oraz zapewniać niezakłócony transgraniczny przepływ danych.
- (3) Unia i państwa członkowskie pracują od ponad dwóch dekad nad wsparciem modernizacji administracji publicznych poprzez transformację cyfrową oraz wspierają silne wzajemne połączenia niezbędne do stworzenia prawdziwie europejskiej przestrzeni cyfrowej. W swoim komunikacie z dnia 9 marca 2021 r. zatytułowanym „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie” Komisja podkreśliła konieczność przyspieszenia cyfryzacji usług publicznych do 2030 r., w tym poprzez zapewnienie interoperacyjności na wszystkich szczeblach administracji i we wszystkich usługach publicznych. Ponadto w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 ⁽⁴⁾ określono wyraźny cel polegający na zapewnieniu, aby do 2030 r. 100 % kluczowych usług publicznych było dostępnych online. Dodatkowo pandemia COVID-19 zwiększyła tempo cyfryzacji, zmuszając administracje publiczne do dostosowania się do funkcjonowania online, w tym w odniesieniu do transgranicznych cyfrowych usług publicznych, a także do bardziej inteligentnego i ekologicznego wykorzystania technologii zgodnie z celami w zakresie klimatu i energii określonymi w Europejskim Zielonym Ładzie i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 ⁽⁵⁾. Niniejsze rozporządzenie ma znacząco przyczynić się do realizacji tych unijnych celów poprzez ustanowienie uporządkowanych ram współpracy w zakresie interoperacyjności transgranicznej między państwami członkowskimi oraz między Komisją i państwami członkowskimi, aby wspierać tworzenie cyfrowych usług publicznych, pomagających ograniczać koszty i zapewniać oszczędność czasu dla obywateli, przedsiębiorstw i sektora publicznego.

⁽¹⁾ Dz.U. C 184 z 25.5.2023, s. 28.⁽²⁾ Dz.U. C 257 z 21.7.2023, s. 28.⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lutego 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 4 marca 2024 r.⁽⁴⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz.U. L 323 z 19.12.2022, s. 4).⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

- (4) W procesie dążenia do zwiększenia interoperacyjności transgranicznej w Unii należy koniecznie podkreślić, że interoperacyjność, choć ma ogromne znaczenie, sama w sobie nie zapewnia dostępności i niezakłóconego funkcjonowania transeuropejskich cyfrowych usług publicznych. Dla osiągnięcia celów określonych w decyzji (UE) 2022/2481 równie ważne znaczenie ma kompleksowy i zrównoważony ekosystem infrastruktury cyfrowej, wraz z odpowiednim wsparciem finansowym. Zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 30 czerwca 2021 r. zatytułowanym „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” należy zwrócić szczególną uwagę na objęcie łącznością obszarów wiejskich i obszarów oddalonych w Unii, obszarów dotkniętych transformacją przemysłową oraz regionów, które cierpią z powodu poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takich jak wyspy, regiony transgraniczne i górskie, zapewniając, aby korzyści płynące z transformacji cyfrowej były zgodne z ustanowionymi inicjatywami Unii na rzecz zwiększonej regionalnej inkluzywności i łączności, a także wspierały te inicjatywy.
- (5) W ramach rozwijania interoperacyjności transgranicznej na rzecz transeuropejskich cyfrowych usług publicznych określonych w niniejszym rozporządzeniu należy uwzględnić interoperacyjność prawną. Interoperacyjność prawna – jako katalizator rozwoju interoperacyjności organizacyjnej, semantycznej i technicznej – ułatwia czerpanie korzyści z interoperacyjności transgranicznej w ujęciu ogólnym, w tym szybkiego dostępu obywateli i przedsiębiorstw do informacji, szybszych procedur i usług oraz zmniejszenia przeszkód administracyjnych. Ponadto, z uwagi na to, że jedną z przeszkód dla interoperacyjności, ponownego wykorzystywania rozwiązań oraz tworzenia usług transgranicznych jest bariera językowa, interoperacyjność semantyczna jest kluczowa dla ułatwienia skutecznej komunikacji w zróżnicowanych środowiskach wielojęzycznych, w tym na poziomie regionalnym i lokalnym.
- (6) Transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne to usługi cyfrowe świadczone przez podmioty unijne lub organy sektora publicznego na rzecz siebie nawzajem lub na rzecz osób fizycznych lub prawnych w Unii oraz wymagające współdziałania ponad granicami państw członkowskich, między podmiotami unijnymi lub między podmiotami unijnymi i organami sektora publicznego, za pośrednictwem ich sieci i systemów informatycznych. Transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne powinny obejmować między innymi kluczowe usługi publiczne zdefiniowane w decyzji (UE) 2022/2481, w skład których wchodzi podstawowe usługi, które są istotne w przypadku ważnych wydarzeń życiowych dla osób fizycznych, takich jak znalezienie pracy lub studia, a także dla osób prawnych w ich cyklu życia gospodarczego. Kluczowe usługi publiczne o znaczeniu transeuropejskim mają przynieść duże korzyści obywatelom, gdy staną się interoperacyjne ponad granicami. Przykładami transeuropejskich cyfrowych usług publicznych są usługi, które dzięki transgranicznej wymianie danych pozwalają na wzajemne uznawanie dyplomów akademickich lub kwalifikacji zawodowych, wymianę danych dotyczących pojazdów na potrzeby bezpieczeństwa ruchu drogowego, dostęp do danych dotyczących zabezpieczenia społecznego i zdrowia, w tym zaświadczeń dotyczących pandemii i szczepień, dostęp do systemów jednego okienka, wymianę informacji w związku z podatkami, cłami, akredytacją w kontekście zamówień publicznych, cyfrowymi prawami jazdy lub rejestrami handlowymi, a także w ujęciu ogólnym wszystkie te usługi, które wdrażają zasadę jednorazowości w zakresie dostępu do danych transgranicznych i ich wymiany.
- (7) Bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w zakresie definiowania czym są usługi publiczne, podmioty unijne i organy sektora publicznego zachęca się do zastanowienia się nad potrzebami użytkowników oraz dostępnością przy projektowaniu i rozwijaniu takich usług, zgodnie z Europejską deklaracją praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie z dnia 15 grudnia 2022 r. ⁽⁶⁾. Zachęca się również podmioty unijne i organy sektora publicznego do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami, osobom starszym i innym grupom szczególnie wrażliwym możliwości korzystania z usług publicznych na poziomie usług porównywalnym z poziomem usług świadczonych na rzecz innych obywateli.
- (8) Należy ustanowić nową strukturę zarządzania, z Radą ds. Interoperacyjnej Europy w jej centrum, oraz udzielić jej prawnego upoważnienia do nadawania impulsów, razem z Komisją, do dalszego rozwoju interoperacyjności transgranicznej w Unii, w tym europejskich ram interoperacyjności (EIF) i innych wspólnych prawnych, organizacyjnych, semantycznych i technicznych rozwiązań interoperacyjnych, takich jak specyfikacje i aplikacje. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno ustanowić jasne i łatwo rozpoznawalne oznaczenie dla niektórych rozwiązań interoperacyjnych (zwanymi dalej „rozwiązaniami Interoperacyjnej Europy”). Należy wspierać tworzenie aktywnej społeczności wokół rozwiązań technologicznych opartych na zasadzie otwartego rządu.
- (9) Władze regionalne i lokalne będą odgrywać aktywną rolę w tworzeniu rozwiązań interoperacyjnych. Powinny również dążyć do angażowania MŚP, organizacji badawczych i edukacyjnych oraz społeczeństwa obywatelskiego, a także dzielić się wynikami takiej wymiany.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 23 z 23.1.2023, s. 1.

- (10) W interesie spójnego podejścia do interoperacyjności sektora publicznego w Unii oraz wspierania zasady dobrej administracji i swobodnego przepływu danych osobowych i nieosobowych w Unii, leży ujednolicenie w jak największym stopniu przepisów dla podmiotów unijnych i organów sektora publicznego ustanawiających wiążące wymogi dotyczące transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, a tym samym wpływających na zdolność tych podmiotów i organów do udostępniania danych za pośrednictwem ich sieci i systemów informatycznych. Cel ten dotyczy Komisji oraz innych podmiotów unijnych, a także organów sektora publicznego w państwach członkowskich na wszystkich szczeblach administracji: krajowym, regionalnym i lokalnym. Podmioty unijne odgrywają ważną rolę w zbieraniu danych dotyczących sprawozdawczości regulacyjnej z państw członkowskich. W związku z tym interoperacyjność takich danych powinna być również objęta zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (11) Podstawowe prawo do ochrony danych osobowych zagwarantowane jest w szczególności rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁷⁾ oraz (UE) 2018/1725 ⁽⁸⁾. W dyrektywie 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁹⁾ zapewniono ponadto ochronę życia prywatnego i poufności komunikacji, w tym poprzez warunki przechowywania wszelkich danych osobowych i nieosobowych w urządzeniach końcowych oraz warunki dostępu do tych danych z urządzeń końcowych. Te unijne akty ustawodawcze stanowią podstawę zrównoważonego i odpowiedzialnego przetwarzania danych, w tym w przypadku gdy zbiory danych zawierają równocześnie dane osobowe i dane nieosobowe. Niniejsze rozporządzenie uzupełnia prawo Unii o ochronie danych osobowych i prywatności, w szczególności rozporządzenie (UE) 2016/679 i (UE) 2018/1725 oraz dyrektywę 2002/58/WE, oraz pozostaje bez uszczerbku dla tego prawa. Żaden przepis niniejszego rozporządzenia nie powinien być stosowany lub interpretowany w sposób umniejszający lub ograniczający prawo do ochrony danych osobowych lub prawo do prywatności i poufności komunikacji.
- (12) Interoperacyjność transgraniczną można zapewnić nie tylko za pośrednictwem scentralizowanej infrastruktury cyfrowej w państwach członkowskich, ale również poprzez stosowanie podejścia zdecentralizowanego. Oznacza to potrzebę zbudowania zaufania między administracjami publicznymi umożliwiającą wymianę danych pomiędzy administracjami lokalnymi w różnych państwach członkowskich bez konieczności przechodzenia przez węzły krajowe. W związku z tym konieczne jest stworzenie wspólnych rozwiązań interoperacyjnych, które można ponownie wykorzystywać na wszystkich szczeblach administracji. Rozwiązania interoperacyjne mają różne formy, począwszy od narzędzi wyższego poziomu takich jak ramy koncepcyjne i wytyczne po bardziej techniczne rozwiązania takie jak architektury referencyjne, specyfikacje techniczne lub normy. Ponadto konkretne usługi i aplikacje, a także udokumentowane komponenty techniczne takie jak kod źródłowy, w tym artefakty i modele sztucznej inteligencji, mogą stanowić rozwiązania interoperacyjne, jeżeli dotyczą aspektów prawnych, organizacyjnych, semantycznych lub technicznych interoperacyjności transgranicznej. Potrzeby w zakresie transgranicznych kontaktów cyfrowych są coraz większe, co wymaga rozwiązań, które będą mogły te potrzeby zaspokoić. Niniejsze rozporządzenie ma na celu ułatwienie i wspieranie wymiany danych między wszystkimi szczeblami administracji, przezwyciężenie barier transgranicznych oraz obciążen administracyjnych, zwiększając tym samym skuteczność usług publicznych w Unii.
- (13) Interoperacyjność ułatwia skuteczne wdrażanie polityk, w szczególności tych silnie powiązanych z sektorem publicznym, dotyczących na przykład wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, podatków i cel, transportu, energii, zdrowia, rolnictwa i zatrudnienia, a także w zakresie regulacji działalności gospodarczej i przemysłu. Jednakże przyjęcie perspektywy interoperacyjności nakierowanej na jeden sektor wiąże się z ryzykiem, że przyjęcie różnych lub niekompatybilnych rozwiązań na poziomie krajowym lub sektorowym spowoduje powstanie nowych barier elektronicznych, które utrudnią właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i związanych z nim swobód przepływu. Ponadto istnieje ryzyko negatywnego wpływu na otwartość i konkurencyjność rynków oraz na usługi świadczone w interesie ogólnym na rzecz obywateli i przedsiębiorstw. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno również ułatwiać i wspierać interoperacyjność międzysektorową oraz stosować się do niej, wspierając tym samym usuwanie przeszkód dla cyfrowych usług publicznych oraz niekompatybilności i rozdrobnienia tych usług.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽⁹⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

- (14) W celu wyeliminowania rozdrobnienia w obszarze interoperacyjności w Unii należy propagować wspólne rozumienie interoperacyjności w Unii oraz całościowe podejście do rozwiązań interoperacyjnych. W ramach zorganizowanej współpracy należy wspierać środki sprzyjające kształtowaniu polityk dostosowanych do ery cyfrowej oraz uwzględniających interoperacyjność w fazie projektowania. Ponadto w ramach tej współpracy należy wspierać efektywne zarządzanie infrastrukturą usług cyfrowych i jej poszczególnymi komponentami przez podmioty unijne i organy sektora publicznego oraz wykorzystywanie tej infrastruktury przez te podmioty i organy, pozwalające na tworzenie i funkcjonowanie zrównoważonych i efektywnych usług publicznych, w celu zapewnienia dostępności nawet na najniższym szczeblu podziału administracyjnego.
- (15) Podmioty unijne i organy sektora publicznego mogą wprowadzać wiążące wymogi w odniesieniu do transeuropejskich cyfrowych usług publicznych. Aby zapewnić możliwość transgranicznej wymiany danych w ramach takich usług, należy ustanowić mechanizm umożliwiający identyfikowanie przeszkód prawnych, organizacyjnych, semantycznych i technicznych dla interoperacyjności transgranicznej (zwany dalej „oceną interoperacyjności”). Mechanizm ten powinien zapewniać odpowiednie uwzględnianie aspektów interoperacyjności transgranicznej przy podejmowaniu wszelkich decyzji, które mogą mieć wpływ na projektowanie takich usług.
- (16) Aby ustanowić wiążące wymogi dla transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, należy skupić się na aspekcie interoperacyjności na jak najwcześniejszym etapie procesu kształtowania polityki zgodnie z zasadą domyślnej cyfrowości oraz podejściem uwzględniającym interoperacyjność w fazie projektowania. Dlatego też podmiot unijny lub organ sektora publicznego, które zamierzają ustanowić wiążące wymogi dotyczące interoperacyjności transgranicznej w odniesieniu do co najmniej jednej transeuropejskiej cyfrowej usługi publicznej, na przykład w ramach cyfryzacji kluczowych usług publicznych, o których mowa w decyzji (UE) 2022/2481, powinny przeprowadzić ocenę interoperacyjności. Aby zapewnić skuteczne i sprawne wykonanie tego zadania, państwo członkowskie może zdecydować o zasobach wewnętrznych i współpracy między jego organami sektora publicznego w celu wsparcia przeprowadzania tych ocen interoperacyjności.
- (17) Ocena interoperacyjności jest niezbędna do zrozumienia skali wpływu planowanych wymogów oraz do zaproponowania środków mających na celu osiągnięcie korzyści i zajęcie się kwestią ewentualnych kosztów. W sytuacjach, gdy ocena interoperacyjności nie jest obowiązkowa, podmiot unijny lub organ sektora publicznego powinny mieć możliwość zdecydowania o przeprowadzeniu jej na zasadzie dobrowolności. Niniejsze rozporządzenie wspiera zatem ogólnie interoperacyjność.
- (18) Wiążące wymogi obejmują wszelkie obowiązki, zakazy, warunki, kryteria lub ograniczenia o charakterze prawnym, organizacyjnym, semantycznym lub technicznym istniejące w ramach ustawy, regulacji, przepisu administracyjnego, umowy, zaproszenia do składania ofert lub innego dokumentu urzędowego. Wiążące wymogi mają wpływ na sposób, w jaki transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne oraz sieci i systemy informatyczne wykorzystywane do ich świadczenia są projektowane, zamawiane, tworzone i wdrażane, wpływając tym samym na przychodzące lub wychodzące przepływy danych w ramach tych usług. Jednakże zadania takie jak konserwacja bez wprowadzania istotnych zmian, aktualizacje w zakresie bezpieczeństwa lub aktualizacje techniczne, lub proste zamówienia publiczne na standardowy sprzęt technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) nie wpływają zwykle na interoperacyjność transgraniczną transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, a zatem nie prowadzą do obowiązkowej oceny interoperacyjności w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.
- (19) Podejście do przeprowadzania ocen interoperacyjności powinno być proporcjonalne oraz zróżnicowane w zależności od poziomu i zakresu ich przeprowadzania. W niektórych okolicznościach rozsądnie i oszczędnie byłoby nie ograniczać zakresu oceny interoperacyjności do pojedynczego projektu, w tym w przypadku gdy organy sektora publicznego zamierzają opracować wspólną aplikację lub platformę przetwarzania. W takich przypadkach należy zdecydowanie zachęcać do rozszerzenia oceny interoperacyjności poza osiągnięcie celów Interoperacyjnej Europy z myślą o wdrożeniu pełnej interoperacyjności. Podobnie wymogi dotyczące ocen interoperacyjności przeprowadzanych na poziomie realizacji pojedynczego projektu, na przykład w ramach samorządu lokalnego, powinny być pragmatyczne oraz umożliwiać wąskie ukierunkowanie, biorąc pod uwagę fakt, że szersze korzyści płynące z ocen interoperacyjności uzyskuje się na ogół na wczesnych etapach kształtowania polityki oraz rozwijania architektury referencyjnej, specyfikacji i norm. W przypadku gdy Rada ds. Interoperacyjnej Europy przyjmuje wytyczne dotyczące treści oceny interoperacyjności, powinna brać pod uwagę – między innymi – zdolności regionalnych i lokalnych organów sektora publicznego oraz unikać nadmiernego obciążania administracyjnego.
- (20) W procesie konsultacji z osobami, których to bezpośrednio dotyczy, lub ich przedstawicielami, podmiot unijny lub organ sektora publicznego powinien mieć możliwość korzystania z ustalonych praktyk konsultacyjnych oraz aktualnych danych.

- (21) W ocenie interoperacyjności należy uwzględnić skutki planowanych wiążących wymogów dotyczących transeuropejskich cyfrowych usług publicznych dla interoperacyjności transgranicznej, na przykład biorąc pod uwagę źródło, charakter, specyfikę i skalę tych skutków. Wynik tej oceny powinien zostać uwzględniony przy określaniu odpowiednich środków, które należy wprowadzić w celu określenia lub modyfikacji wiążących wymogów dotyczących transeuropejskich cyfrowych usług publicznych.
- (22) Podmiot unijny lub organ sektora publicznego powinien opublikować sprawozdanie z wyników oceny interoperacyjności w publicznie dostępnej lokalizacji wyznaczonej przez właściwe organy krajowe lub – w przypadku podmiotów unijnych – koordynatorów ds. interoperacyjności, co najmniej na oficjalnej stronie internetowej, w formacie nadającym się do odczytu maszynowego. Publikacja sprawozdania nie powinna naruszać praw własności intelektualnej ani tajemnicy przedsiębiorstwa, a w uzasadnionych przypadkach należy ograniczyć jej zakres, jeżeli jest to uzasadnione względami porządku lub bezpieczeństwa publicznego. Należy przestrzegać prawa Unii regulującego ochronę danych osobowych. Podmiot unijny lub organ sektora publicznego powinny udostępniać wynik ocen interoperacyjności drogą elektroniczną Radzie ds. Interoperacyjnej Europy. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna dokonać analizy wyników oraz przedstawić propozycje służące poprawie interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych. Propozycje Rady ds. Interoperacyjnej Europy powinny być publikowane na portalu Interoperacyjna Europa.
- (23) Potrzebna jest wspólna lista kontrolna dla sprawozdań z ocen interoperacyjności, aby ułatwić zadania podmiotów unijnych i organów sektora publicznego związane z przeprowadzaniem tych ocen oraz umożliwić Radzie ds. Interoperacyjnej Europy formułowanie zaleceń na podstawie ich wyników w celu poprawy interoperacyjności transgranicznej. W związku z tym sprawozdanie przedstawiające wynik procedury oceny interoperacyjności powinno podsumowywać skutki ocenianego wymogu dla aspektów prawnych, organizacyjnych, semantycznych, technicznych i zarządczych interoperacyjności transgranicznej, wraz z podaniem rodzaju rozwiązania Interoperacyjnej Europy wykorzystywanego do zaradzenia takim skutkom oraz do pokonania pozostałych przeszkód, które nie zostały jeszcze pokonane. Stosowanie tej wspólnej listy kontrolnej należy dokładniej wyjaśnić w wytycznych przyjętych przez Radę ds. Interoperacyjnej Europy.
- (24) Komisja powinna zapewnić przyjazne dla użytkownika środki służące uwzględnianiu i przekazywaniu wyników ocen, w tym w formacie nadającym się do odczytu maszynowego. Celem internetowego narzędzia do sporządzania sprawozdań z oceny interoperacyjności powinno być zapewnienie prostego i przyjaznego dla użytkownika interfejsu umożliwiającego sporządzanie i publikowanie takich sprawozdań. Do celów monitorowania można wykorzystywać wyniki sprawozdawczości w postaci ustandaryzowanej i w formacie nadającym się do odczytu maszynowego. Takie narzędzie powinno również ułatwiać tłumaczenie automatyczne oraz powinno być zintegrowane z portalem Interoperacyjna Europa. Aby wspierać interoperacyjność i niezakłóconą integrację, narzędzie internetowe powinno również przyjąć model otwartych danych, wywodzący się ze wspólnej listy kontrolnej dla sprawozdań z oceny interoperacyjności oraz być z nim zgodne. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie interfejsu programowania aplikacji umożliwiającego integrację narzędzia z istniejącymi platformami sprawozdawczymi, co zmaksymalizuje jego użyteczność i skuteczność dla wszystkich zainteresowanych stron. Chociaż korzystanie z narzędzia internetowego powinno być dobrowolne, należy uznać, że obowiązek opublikowania przez podmiot unijny lub organ sektora publicznego sprawozdania przedstawiającego wynik oceny interoperacyjności w dostępnej publicznie lokalizacji został spełniony poprzez przedłożenie niezbędnych danych i umożliwienie ich publikacji na portalu Interoperacyjna Europa.
- (25) Podmioty unijne lub organy sektora publicznego, które poszukują rozwiązań interoperacyjnych, powinny mieć możliwość zwrócenia się do innych podmiotów unijnych lub organów sektora publicznego o udostępnienie stosowanych przez nie rozwiązań interoperacyjnych, takich jak dobre praktyki, specyfikacje i kod oprogramowania, wraz z powiązaną dokumentacją. Udostępnianie powinno stać się domyślnym rozwiązaniem. Podmioty unijne lub organy sektora publicznego powinny ponadto dążyć do tworzenia nowych rozwiązań interoperacyjnych lub do dalszego rozwoju istniejących rozwiązań interoperacyjnych. Powinny przy tym preferować rozwiązania, które nie są objęte restrykcyjnymi warunkami licencyjnymi, w przypadku gdy takie rozwiązania są równoważne. Udostępniania rozwiązań interoperacyjnych nie należy jednak rozumieć jako wymogu rezygnacji przez podmioty unijne i organy sektora publicznego ze swoich praw własności intelektualnej.
- (26) W przypadku gdy administracje publiczne udostępniają swoje rozwiązania innym administracjom publicznym lub ogółowi społeczeństwa, działają one w interesie publicznym. Jest to tym bardziej istotne w przypadku technologii innowacyjnych. Na przykład stosowanie otwartego kodu sprawia, że algorytmy są przejrzyste oraz umożliwia niezależne audyty i powielanie elementów struktury. Udostępnianie rozwiązań interoperacyjnych wśród administracji publicznych powinno zapewnić warunki do stworzenia otwartego ekosystemu technologii cyfrowych na potrzeby sektora publicznego, co może przynieść wiele korzyści.

- (27) Przy monitorowaniu spójności zalecanych rozwiązań interoperacyjnych oraz przedstawianiu propozycji środków mających na celu zapewnienie ich zgodności z istniejącymi rozwiązaniami służącymi wspólnemu celowi Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna brać pod uwagę dezaktualizację rozwiązań.
- (28) EIF powinien zapewniać spójność oraz powinien być uznany za pojedynczy punkt odniesienia w kontekście unijnego podejścia do interoperacyjności w sektorze usług publicznych. Ponadto wyspecjalizowane ramy interoperacyjności mogą uwzględniać potrzeby konkretnych sektorów, obszarów lub szczebli administracji. Ramy te, mające niewiążący charakter, powinny w dalszym ciągu promować wdrażanie rozwiązań interoperacyjnych oraz podejście uwzględniające interoperacyjność w fazie projektowania.
- (29) EIF powinien, między innymi, promować zasadę wielojęzyczności w sektorze publicznym.
- (30) EIF powinien zostać opracowany przez Radę ds. Interoperacyjnej Europy. W skład Rady ds. Interoperacyjnej Europy powinien wchodzić jeden przedstawiciel z każdego państwa członkowskiego oraz jeden przedstawiciel Komisji. Państwa członkowskie, wraz z Komisją, pełnią zatem główną rolę w procesie opracowania i wdrażania EIF. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna w razie potrzeby aktualizować EIF.
- (31) Wyspecjalizowane ramy interoperacyjności ustanowione w celu uzupełnienia EIF powinny uwzględniać istniejące ramy sektorowe opracowane na poziomie Unii, na przykład w sektorze zdrowia, oraz nie powinny z nimi kolidować.
- (32) Interoperacyjność jest bezpośrednio powiązana z korzystaniem z otwartych specyfikacji i otwartych standardów oraz jest uzależniona od ich stosowania. Dlatego też unijny sektor publiczny powinien mieć możliwość uzgadniania przekrojowych i otwartych specyfikacji oraz innych rozwiązań w celu wspierania interoperacyjności. W nowych ramach należy przewidzieć jasny proces przyszłego tworzenia i promowania zalecanych rozwiązań interoperacyjnych w przyszłości, opatrzonych oznaczeniem „Rozwiązanie Interoperacyjnej Europy”. Dzięki temu sektor publiczny będzie miał możliwość bardziej skoordynowanego działania pozwalającego na uwzględnienie jego potrzeb i wartości publicznych w szerszej debacie. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna uzgodnić ogólne kryteria, które powinny zostać spełnione przez rozwiązania interoperacyjne. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna móc wycofać swoje zalecenia. W przypadku, gdy Rada ds. Interoperacyjnej Europy wycofuje swoje zalecenia, oznaczenie „Rozwiązanie Interoperacyjnej Europy” powinno zostać usunięte z danych rozwiązań interoperacyjnych, a te rozwiązania interoperacyjne mogą, w razie konieczności, zostać usunięte z portalu Interoperacyjna Europa.
- (33) Wiele specyfikacji w zakresie interoperacyjności stosowanych w sektorze publicznym może wynikać z obowiązującego prawa Unii. W związku z tym należy ustanowić powiązanie między wszystkimi specyfikacjami dotyczącymi transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, których stosowanie jest obowiązkowe na podstawie prawa Unii. Organom wykonawczym nie zawsze łatwo jest znaleźć wymogi w najbardziej aktualnym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie. Istnienie pojedynczego punktu dostępu w formie portalu Interoperacyjna Europa oraz jasne przepisy dotyczące metadanych informacji odnoszących się do takich wymogów mają pomóc organom sektora publicznego w zapewnieniu zgodności ich infrastruktury usług cyfrowych z obowiązującymi i przyszłymi przepisami.
- (34) Portal Interoperacyjna Europa powinien być rozwijany w oparciu o istniejące inicjatywy oraz stanowić łatwo dostępny punkt odniesienia w zakresie rozwiązań interoperacyjnych, ocen, wiedzy i społeczności. Portal Interoperacyjna Europa powinien zostać utworzony jako łącze do oficjalnych źródeł oraz powinien być otwarty na wkład społeczności Interoperacyjnej Europy ustanowionej na podstawie niniejszego rozporządzenia.
- (35) Portal Interoperacyjna Europa powinien dawać publiczny dostęp do rozwiązań interoperacyjnych zgodnych z zasadami EIF, takimi jak otwartość, dostępność, neutralność techniczna, możliwość ponownego wykorzystania, bezpieczeństwo i prywatność, a także umożliwiać wyszukiwanie tych rozwiązań. Należy wprowadzić wyraźne rozróżnienie między rozwiązaniami Interoperacyjnej Europy, zalecanymi przez Radę ds. Interoperacyjnej Europy, a innymi rozwiązaniami interoperacyjnymi, takimi jak rozwiązania udostępniane proaktywnie do ponownego wykorzystania przez administrację publiczną, rozwiązania powiązane z politykami Unii oraz odpowiednie rozwiązania z portali krajowych. Przypadki użycia na portalu Interoperacyjna Europa powinny być możliwe do wyszukiwania według kraju lub typu usługi publicznej, którą obsługują. Należy konsultować się z Radą ds. Interoperacyjnej Europy w sprawie sposobu kategoryzowania rozwiązań na portalu Interoperacyjna Europa.
- (36) Ponieważ otwarte oprogramowanie umożliwia użytkownikom aktywny udział w ocenie i kontroli interoperacyjności i bezpieczeństwa rozwiązań, ważne jest, aby wspierało ono wdrażanie rozwiązań interoperacyjnych. W tym kontekście należy zachęcać do stosowania licencji otwartego oprogramowania w celu zwiększenia jasności prawa oraz wzajemnego uznawania licencji w państwach członkowskich. Dzięki licencji publicznej Unii Europejskiej (EURL) Komisja zapewnia już rozwiązanie w tym zakresie. Połączone z portalem Interoperacyjna Europa portale państw członkowskich gromadzące rozwiązania oparte na otwartym oprogramowaniu, powinny umożliwiać korzystanie z EURL, nie wykluczając jednak możliwości korzystania przez takie portale z innych licencji otwartego oprogramowania.

- (37) Obecnie usługi publiczne Unii świadczone lub zarządzane drogą elektroniczną często uzależnione są od dostawców spoza Unii. W strategicznym interesie Unii leży zapewnienie utrzymania i rozwoju niezbędnych zdolności technologicznych w celu zabezpieczenia jej jednolitego rynku cyfrowego, a w szczególności w celu zapewnienia świadczenia usług, ochrony krytycznych sieci i systemów informatycznych oraz świadczenia kluczowych usług publicznych. Środki wsparcia w ramach Interoperacyjnej Europy powinny pomóc administracjom publicznym w rozwijaniu się oraz budowaniu zdolności do uwzględniania nowych wyzwań i nowych obszarów w kontekście transgranicznym. Zapewnienie interoperacyjności jest warunkiem uniknięcia blokady technologicznej, umożliwienia rozwoju technicznego i wspierania innowacji, co powinno zwiększyć konkurencyjność, odporność i otwartą autonomię strategiczną Unii na świecie.
- (38) Aby ułatwić wdrażanie polityk Unii w sposób zapewniający interoperacyjność, konieczne jest ustanowienie mechanizmu zarządzania. Mechanizm ten powinien być ukierunkowany na interoperacyjne cyfrowe wdrażanie polityk po ich przyjęciu w formie aktów prawnych oraz powinien służyć tworzeniu rozwiązań interoperacyjnych w zależności od potrzeb. Mechanizm ten powinien wspierać organy sektora publicznego. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna proponować Komisji projekty wspierające wdrażanie polityki mające na celu wsparcie organów sektora publicznego, a Komisja powinna decydować o tworzeniu projektów wspierających, przy należyтым uwzględnieniu ewentualnej potrzeby dysponowania nieautorytatywnymi, wykonywalnymi maszynowo wersjami polityki, takimi jak modele oprogramowania wzorcowego lub kod wzorcowy, nadającymi się do ponownego wykorzystania na wszystkich szczeblach administracji.
- (39) Wszystkie szczeble administracji powinny współpracować z innowacyjnymi organizacjami, w tym przedsiębiorstwami i podmiotami nienastawionymi na zysk, w zakresie projektowania, rozwoju i świadczenia usług publicznych. Wspieranie współpracy w zakresie GovTech między organami sektora publicznego, instytucjami badawczymi i edukacyjnymi, przedsiębiorstwami typu start-up i innowacyjnymi MŚP oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego (CivicTech) jest skutecznym sposobem pobudzania innowacji i elastyczności w sektorze publicznym oraz zachęcania partnerów z sektora prywatnego i publicznego do stosowania narzędzi interoperacyjnych. Wspieranie otwartego ekosystemu GovTech w Unii, który łączy podmioty publiczne i prywatne ponad granicami oraz angażuje różne szczeble administracji, powinno umożliwić rozwój innowacyjnych inicjatyw związanych z opracowywaniem i wdrażaniem rozwiązań interoperacyjnych z zakresu GovTech.
- (40) Określenie wspólnych potrzeb i priorytetów w zakresie innowacji oraz ukierunkowanie wspólnych transgranicznych wysiłków w zakresie GovTech oraz eksperymentów umożliwiłoby unijnym organom sektora publicznego wspólne podejmowanie ryzyka, dzielenie się zdobytymi doświadczeniami i wynikami środków na rzecz innowacji. W ramach tych działań będzie można wykorzystać w szczególności liczne unijne przedsiębiorstwa typu start-up zajmujące się technologią oraz MŚP z tej branży. Zakończone powodzeniem projekty z zakresu GovTech oraz środki na rzecz innowacji wdrażane pilotażowo za pomocą środków na rzecz innowacji w ramach Interoperacyjnej Europy powinny przyczynić się do zwiększenia skali ponownego wykorzystywania narzędzi GovTech i rozwiązań interoperacyjnych.
- (41) Środki wsparcia w ramach Interoperacyjnej Europy mogą korzystać z bezpiecznej przestrzeni do eksperymentów, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedzialnych innowacji oraz uwzględnieniu odpowiednich środków ograniczających ryzyko i zabezpieczeń. Aby zapewnić ramy prawne, które sprzyjają innowacjom, wytrzymują próbę czasu i są odporne na zakłócenia, należy umożliwić prowadzenie takich projektów w piaskownicach regulacyjnych interoperacyjności. Piaskownice regulacyjne interoperacyjności powinny zapewniać kontrolowane środowiska testowe, które ułatwiają tworzenie i testowanie innowacyjnych rozwiązań, zanim zostaną one wprowadzone do sieci i systemów informatycznych sektora publicznego. Ustanowienie piaskownic regulacyjnych interoperacyjności powinno mieć na celu wspieranie interoperacyjności za pośrednictwem innowacyjnych rozwiązań, poprzez ustanowienie kontrolowanego środowiska eksperymentalnego i testowego, z myślą o zapewnieniu zgodności tych rozwiązań z niniejszym rozporządzeniem oraz innymi odpowiednimi przepisami prawa Unii i prawa krajowego, zwiększenie pewności prawa dla innowatorów i właściwych organów oraz lepsze zrozumienie możliwości, pojawiającego się ryzyka i wpływu nowych rozwiązań. Aby zapewnić jednolite wdrożenie w całej Unii oraz uzyskać korzyści skali, należy ustanowić wspólne przepisy dotyczące wdrażania piaskownic regulacyjnych interoperacyjności. Europejskiemu Inspektorowi Ochrony Danych przysługuje uprawnienie do zastosowania administracyjnych kar pieniężnych wobec podmiotów unijnych w kontekście piaskownic regulacyjnych interoperacyjności zgodnie z art. 58 ust. 2 lit. i) rozporządzenia (UE) 2018/1725.
- (42) Konieczne jest zapewnienie przepisów dotyczących wykorzystywania danych osobowych zebranych w innych celach do tworzenia niektórych rozwiązań interoperacyjnych w interesie publicznym w ramach piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, zgodnie z art. 6 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2016/679 oraz art. 5 rozporządzenia (UE) 2018/1725, a także bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680⁽¹⁰⁾. Nadal mają zastosowanie wszystkie pozostałe obowiązki administratorów danych i prawa osób,

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

których dane dotyczą, wynikające z rozporządzeń (UE) 2016/679 i (UE) 2018/1725 oraz dyrektywy (UE) 2016/680. W szczególności niniejsze rozporządzenie nie stanowi podstawy prawnej w rozumieniu art. 22 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2016/679 lub art. 24 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2018/1725. Niniejsze rozporządzenie ma na celu jedynie umożliwienie przetwarzania danych osobowych w kontekście piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności. Wszelkie inne rodzaje przetwarzania danych osobowych wchodzące w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia wymagałyby odrębnej podstawy prawnej.

- (43) Aby zwiększyć przejrzystość przetwarzania danych osobowych przez podmioty unijne i organy sektora publicznego, portal Interoperacyjna Europa powinien zapewniać dostęp do informacji na temat przetwarzania danych osobowych w kontekście piaskownic regulacyjnych interoperacyjności, zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2016/679 i (UE) 2018/1725.
- (44) Konieczne jest zwiększenie zrozumienia kwestii interoperacyjności, zwłaszcza wśród pracowników sektora publicznego. Kluczowe znaczenie w tym względzie ma szkolenie ustawiczne i powinno się zachęcać do współpracy i koordynacji w tym zakresie. Poza szkoleniami w zakresie rozwiązań Interoperacyjnej Europy wszystkie inicjatywy powinny, w stosownych przypadkach, opierać się na dzieleniu się doświadczeniami i rozwiązaniami oraz wymianie i promowaniu najlepszych praktyk, lub takie działania powinny towarzyszyć tym inicjatywom. W tym celu Komisja powinna opracować szkolenia i materiały szkoleniowe oraz powinna wspierać opracowanie programu certyfikacji w kwestiach interoperacyjności w celu promowania najlepszych praktyk, kwalifikacji zasobów ludzkich i kultury doskonałości. Komisja powinna przyczyniać się do zwiększenia ogólnej dostępności i wykorzystywania szkoleń w zakresie interoperacyjności sektora publicznego na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, zgodnie ze strategiami Unii w zakresie umiejętności cyfrowych. Komisja i państwa członkowskie powinny wspierać budowanie zdolności, zwłaszcza w ramach administracji publicznych, w zakresie zmiany i podnoszenia kwalifikacji niezbędnych do wykonania niniejszego rozporządzenia.
- (45) Aby utworzyć mechanizm ułatwiający proces wzajemnego uczenia się między podmiotami unijnymi i organami sektora publicznego oraz wymianę najlepszych praktyk w zakresie wdrażania rozwiązań Interoperacyjnej Europy we wszystkich państwach członkowskich, należy ustanowić przepisy dotyczące procesu oceny wzajemnej. Ocena wzajemna powinna prowadzić do formułowania cennych spostrzeżeń i zaleceń dla organu sektora publicznego poddawanego takiej ocenie. W szczególności może ona przyczynić się do ułatwienia transferu technologii, narzędzi, środków i procesów między uczestnikami takiej oceny wzajemnej. Ocena wzajemna powinna tworzyć funkcjonalną ścieżkę wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi i podmiotami unijnymi o różnych poziomach zaawansowania w zakresie interoperacyjności. Powinno być możliwe przeprowadzanie, w razie potrzeby, oceny wzajemnej na zasadzie dobrowolności na wniosek podmiotu unijnego lub organu sektora publicznego. W celu zapewnienia, aby proces oceny wzajemnej był efektywny kosztowo oraz przynosił jasne i jednoznaczne wyniki oraz aby uniknąć zbędnych obciążeń administracyjnych, Komisja powinna móc – w zależności od pojawiających się potrzeb oraz po konsultacji z Radą ds. Interoperacyjnej Europy – przyjmować wytyczne dotyczące metodyki oraz treści oceny wzajemnej.
- (46) Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna ułatwiać opracowanie ogólnego kierunku zorganizowanej współpracy w ramach Interoperacyjnej Europy na rzecz promowania cyfrowych wzajemnych połączeń i interoperacyjności usług publicznych w Unii oraz nadzorować działania strategiczne i wdrożeniowe związane z tą współpracą. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna wykonywać swoje zadania z uwzględnieniem przepisów i rozwiązań w zakresie interoperacyjności transgranicznej, które już zostały wdrożone dla istniejących sieci i systemów informatycznych.
- (47) Niektóre podmioty unijne, takie jak Europejska Rada ds. Innowacji w zakresie Danych oraz Rada ds. Europejskiej Przestrzeni Danych Dotyczących Zdrowia, zostały utworzone między innymi w celu zwiększenia interoperacyjności w konkretnych obszarach lub na określonym poziomie polityki i takie zadanie im powierzono. Żadnemu z istniejących podmiotów nie powierzono jednak zadania zajęcia się kwestią wiążących wymogów dotyczących transeuropejskich cyfrowych usług publicznych. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna wspierać podmioty unijne zajmujące się politykami, działaniami i rozwiązaniami istotnymi dla interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, na przykład w zakresie interoperacyjności semantycznej na potrzeby przenoszenia i ponownego wykorzystywania przestrzeni danych. Rada ds. Interoperacyjnej Europy powinna współpracować ze wszystkimi odpowiednimi podmiotami unijnymi, aby zapewnić zgodność i synergię między działaniami w zakresie interoperacyjności transgranicznej a działaniami dotyczącymi poszczególnych sektorów. W tym celu Komisja, jako przewodnicząca Rady ds. Interoperacyjnej Europy, może zapraszać ekspertów posiadających szczególne kompetencje w zakresie tematu ujętego w porządku obrad, w tym przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych oraz społeczności zajmujących się otwartym oprogramowaniem i normalizacją.

- (48) Zwiększanie interoperacyjności sektora publicznego wymaga aktywnego udziału i zaangażowania ekspertów, praktyków, użytkowników oraz zainteresowanych obywateli w państwach członkowskich. Działania te dotyczą wszystkich szczebli administracji – krajowego, regionalnego i lokalnego – i oznaczają angażowanie partnerów międzynarodowych, instytucji badawczych i edukacyjnych, a także odpowiednich społeczności oraz sektora prywatnego. Aby można było wykorzystywać ich wiedzę ekspercką, umiejętności i kreatywność, specjalne forum – „społeczność Interoperacyjnej Europy” – powinno ułatwiać przekazywanie informacji zwrotnych, określanie potrzeb użytkowników i potrzeb operacyjnych, obszarów wymagających dalszego rozwoju, a także priorytetów współpracy w zakresie interoperacyjności w Unii. Ustanowienie społeczności Interoperacyjnej Europy powinno sprzyjać koordynacji i współpracy między strategicznymi i operacyjnymi podmiotami odgrywającymi kluczową rolę w obszarze interoperacyjności.
- (49) Społeczność Interoperacyjnej Europy powinna być otwarta dla wszystkich zainteresowanych stron. Należy w jak największym stopniu ułatwiać dostęp do społeczności Interoperacyjnej Europy oraz unikać związanych z nim zbędnych barier i obciążeń administracyjnych. Społeczność Interoperacyjnej Europy powinna zrzeszać zainteresowane strony z sektora publicznego i prywatnego, w tym obywateli, posiadające wiedzę ekspercką w dziedzinie interoperacyjności transgranicznej, pochodzące z różnych środowisk, takich jak środowisko akademickie, sektor badań naukowych i innowacji, edukacja, sektor normalizacji i specyfikacji, przedsiębiorstwa oraz administracja publiczna na wszystkich szczeblach. Należy zachęcać do aktywnego uczestnictwa w społeczności Interoperacyjnej Europy, w tym poprzez określanie środków wsparcia i możliwości finansowania.
- (50) Aby zapewnić skuteczne i efektywne wykonanie niniejszego rozporządzenia, należy wyznaczyć właściwe organy krajowe odpowiedzialne za jego wykonywanie. W wielu państwach członkowskich niektórym podmiotom już powierzono zadanie rozwijania interoperacyjności. Podmioty te powinny móc przejąć rolę właściwego organu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, a w przypadku gdy istnieje więcej niż jeden właściwy organ krajowy, należy spośród nich wskazać pojedynczy punkt kontaktowy.
- (51) Należy opracować plan na rzecz Interoperacyjnej Europy, który będzie stanowił główny unijny instrument koordynacji inwestycji publicznych w rozwiązania interoperacyjne i w którym określony zostanie harmonogram wykonywania niniejszego rozporządzenia. Powinien on zawierać kompleksowy przegląd możliwości finansowania i zobowiązań finansowych w tej dziedzinie, w stosownych przypadkach z uwzględnieniem powiązanych programów unijnych. To z kolei powinno przyczynić się do tworzenia synergii i do koordynacji wsparcia finansowego związanego z rozwojem interoperacyjności oraz do uniknięcia powielania działań na wszystkich szczeblach administracji.
- (52) Należy zbierać informacje, aby zapewnić wskazówki w zakresie skutecznego i efektywnego wykonywania niniejszego rozporządzenia, w tym informacje służące wspieraniu prac Rady ds. Interoperacyjnej Europy, oraz gromadzić wkład służący ocenie niniejszego rozporządzenia zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹⁾. W związku z tym Komisja powinna prowadzić monitorowanie i ocenę niniejszego rozporządzenia. Ocena powinna opierać się na pięciu kryteriach skuteczności, efektywności, odpowiedniości, spójności i wartości dodanej, ze szczególnym ukierunkowaniem na wpływ niniejszego rozporządzenia na interoperacyjność transgraniczną transeuropejskich cyfrowych usług publicznych jako czynnika umożliwiającego funkcjonujące bez zakłóceń i cyfrowo dostępne cyfrowe usługi publiczne, ograniczanie obciążeń administracyjnych oraz potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków i polityk na poziomie Unii. Ocena powinna również stanowić podstawę do oceny skutków możliwych dalszych środków. Ponadto Komisja powinna przygotować – po konsultacji z Radą ds. Interoperacyjnej Europy – metodykę, proces i wskaźniki monitorowania. Mechanizm monitorowania powinien być zaprojektowany w taki sposób, aby zminimalizować obciążenie administracyjne państw członkowskich poprzez ponowne wykorzystywanie w jak największym stopniu istniejących źródeł danych oraz tworzenie synergii z istniejącymi mechanizmami monitorowania, takimi jak indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego, studium porównawcze dotyczące administracji elektronicznej czy trajektorie przewidziane w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. ustanowionym na podstawie decyzji (UE) 2022/2481.
- (53) Komisja powinna przedkładać i przedstawiać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie coroczne sprawozdanie na temat interoperacyjności w Unii. Sprawozdanie to powinno zawierać opis postępów dokonanych w zakresie interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, przeszkody dla wdrażania i czynniki wspomagające wdrażanie oraz wyniki osiągnięte z upływem czasu, zgodnie z tematami monitorowania wymienionymi w niniejszym rozporządzeniu. W odniesieniu do wskaźników, dla których dane nie są dostępne, państwa członkowskie powinny terminowo przekazywać dane za pośrednictwem Rady ds. Interoperacyjnej Europy, aby zapewnić skuteczne przygotowanie sprawozdania. Jakość sprawozdania zależy od terminowej dostępności danych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

- (54) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do określenia przepisów i warunków dotyczących tworzenia i funkcjonowania piaskownic regulacyjnych interoperacyjności. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽¹²⁾.
- (55) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, mianowicie wzmocnienie rynku wewnętrznego poprzez wspieranie interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działania możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (56) Rozpoczęcie stosowania niniejszego rozporządzenia powinno zostać odroczone o trzy miesiące po dniu jego wejścia w życie, aby dać państwom członkowskim oraz podmiotom unijnym wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do jego stosowania. Odroczenie takie jest niezbędne do ustanowienia Rady ds. Interoperacyjnej Europy i społeczności Interoperacyjnej Europy oraz do wyznaczenia koordynatorów ds. interoperacyjności. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno dać państwom członkowskim i podmiotom unijnym czas na przygotowanie się do skutecznego wdrożenia ocen interoperacyjności, a każdemu państwu członkowskiemu czas na wyznaczenie co najmniej jednego właściwego organu krajowego i pojedynczego punktu kontaktowego. W związku z tym stosowanie przepisów dotyczących ocen interoperacyjności, właściwych organów krajowych oraz pojedynczych punktów kontaktowych powinno rozpocząć się w dniu następującym dziewięć miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
- (57) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu 13 stycznia 2023 r. ⁽¹³⁾,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się środki mające na celu wspieranie interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, przyczyniając się w ten sposób do interoperacyjności podstawowych sieci i systemów informatycznych, poprzez ustanowienie wspólnych przepisów i ram zarządzania.
2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do podmiotów unijnych i organów sektora publicznego, które regulują transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne, świadczą te usługi, zarządzają nimi lub je wdrażają.
3. Niniejsze rozporządzenie stosuje się bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w zakresie definiowania, czym są usługi publiczne, oraz dla ich zdolności do ustanawiania zasad proceduralnych dotyczących tych usług lub do ich świadczenia, zarządzania nimi lub ich wdrażania.
4. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w odniesieniu do ich działań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, obronności i bezpieczeństwa narodowego.
5. Niniejsze rozporządzenie nie wymaga dostarczania informacji, których ujawnienie byłoby sprzeczne z podstawowymi interesami bezpieczeństwa publicznego, obronności lub bezpieczeństwa narodowego państw członkowskich.

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽¹³⁾ Dz.U. C 60 z 17.2.2023, s. 17.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „interoperacyjność transgraniczna” oznacza zdolność podmiotów unijnych i organów sektora publicznego państw członkowskich do współdziałania ponad granicami poprzez udostępnianie danych, informacji i wiedzy za pośrednictwem procesów cyfrowych zgodnie z wymogami prawnymi, organizacyjnymi, semantycznymi i technicznymi dotyczącymi takiego transgranicznego współdziałania;
- 2) „transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne” oznaczają usługi cyfrowe świadczone przez podmioty unijne lub organy sektora publicznego na rzecz siebie nawzajem lub na rzecz osób fizycznych lub prawnych w Unii i wymagające współdziałania ponad granicami państw członkowskich, między podmiotami unijnymi lub między podmiotami unijnymi a organami sektora publicznego, za pośrednictwem ich sieci i systemów informatycznych;
- 3) „sieci i systemy informatyczne” oznaczają sieci i systemy informatyczne zdefiniowane w art. 6 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 ⁽¹⁴⁾;
- 4) „rozwiązanie interoperacyjne” oznacza nadające się do ponownego wykorzystania aktywa związane z wymogami prawnymi, organizacyjnymi, semantycznymi lub technicznymi w celu umożliwienia interoperacyjności transgranicznej, takie jak ramy koncepcyjne, wytyczne, architektury referencyjne, specyfikacje techniczne, normy, usługi i aplikacje, a także udokumentowane komponenty techniczne, takie jak kod źródłowy;
- 5) „podmioty unijne” oznaczają instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii ustanowione TUE, Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub Traktatem ustanawiającym Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, lub na podstawie tych traktatów;
- 6) „organ sektora publicznego” oznacza organ sektora publicznego zdefiniowany w art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 ⁽¹⁵⁾;
- 7) „dane” oznaczają dane zdefiniowane w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/868 ⁽¹⁶⁾;
- 8) „format nadający się do odczytu maszynowego” oznacza format nadający się do odczytu maszynowego zdefiniowany w art. 2 pkt 13 dyrektywy (UE) 2019/1024;
- 9) „GovTech” oznacza opartą na technologii współpracę między podmiotami sektora publicznego i prywatnego wspierającą transformację cyfrową sektora publicznego;
- 10) „norma” oznacza normę zdefiniowaną w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 ⁽¹⁷⁾;
- 11) „specyfikacja techniczna ICT” oznacza specyfikację techniczną TIK zdefiniowaną w art. 2 pkt 5 rozporządzenia (UE) nr 1025/2012;
- 12) „licencja otwartego oprogramowania” oznacza licencję, w przypadku której na podstawie jednostronnej deklaracji podmiotu praw autorskich dozwolone jest ponowne wykorzystywanie, rozpowszechnianie i modyfikacja oprogramowania do wszystkich celów i która może podlegać określonym warunkom, a w jej ramach wszystkim użytkownikom bez rozróżnienia udostępniany jest kod źródłowy oprogramowania;
- 13) „kierownictwo najwyższego szczebla” oznacza kierownika, organ zarządzający lub organ ds. koordynacji i nadzoru na najwyższym szczeblu administracyjnym, z uwzględnieniem ustaleń dotyczących zarządzania na wysokim szczeblu w każdym podmiocie unijnym;

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/868 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (akt w sprawie zarządzania danymi) (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniające dyrektywy Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2009/23/WE, 2009/105/WE oraz uchylające decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE (Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 12).

- 14) „piaskownica regulacyjna interoperacyjności” oznacza kontrolowane środowisko utworzone przez podmiot unijny lub organ sektora publicznego w celu tworzenia, trenowania, testowania i walidacji innowacyjnych rozwiązań interoperacyjnych, w stosownych przypadkach w warunkach rzeczywistych, wspierające przez ograniczony okres pod nadzorem regulacyjnym interoperacyjność transgraniczną transeuropejskich cyfrowych usług publicznych;
- 15) „wiązący wymóg” oznacza obowiązek, zakaz, warunek, kryterium lub ograniczenie o charakterze prawnym, organizacyjnym, semantycznym lub technicznym, ustanowione przez podmiot unijny lub organ sektora publicznego w odniesieniu do jednej transeuropejskiej cyfrowej usługi publicznej lub większej ich liczby i mające wpływ na interoperacyjność transgraniczną.

Artykuł 3

Ocena interoperacyjności

1. Przed podjęciem decyzji dotyczącej nowych lub znacznie zmienionych wiążących wymogów, podmiot unijny lub organ sektora publicznego przeprowadzają ocenę interoperacyjności.

W przypadku gdy w odniesieniu do wiążących wymogów przeprowadzono już ocenę interoperacyjności lub w przypadku gdy wiążące wymogi wdrażane są za pomocą rozwiązań dostarczanych przez podmioty unijne, odpowiedni organ sektora publicznego nie jest zobowiązany do przeprowadzenia dalszej oceny interoperacyjności w odniesieniu do tych wymogów. Można przeprowadzić pojedynczą ocenę interoperacyjności w odniesieniu do zestawu wiążących wymogów.

Odpowiedni podmiot unijny lub odpowiedni organ sektora publicznego mogą również przeprowadzać ocenę interoperacyjności w innych przypadkach.

2. W ramach oceny interoperacyjności określa się i ocenia w odpowiedni sposób:
 - a) skutki wiążących wymogów dla interoperacyjności transgranicznej, z wykorzystaniem europejskich ram interoperacyjności, o których mowa w art. 6, jako narzędzia pomocniczego;
 - b) zainteresowane strony, dla których wiążące wymogi są istotne;
 - c) rozwiązania Interoperacyjnej Europy, o których mowa w art. 7, wspierające wdrażanie wiążących wymogów.

Odpowiedni podmiot unijny lub odpowiedni organ sektora publicznego publikują na oficjalnej stronie internetowej, w formie nadającym się do odczytu maszynowego ułatwiającym tłumaczenie maszynowe, sprawozdanie przedstawiające wyniki oceny interoperacyjności, w tym elementy wymienione w załączniku. Ten podmiot lub ten organ udostępnia to sprawozdanie drogą elektroniczną Radzie ds. Interoperacyjnej Europy ustanowionej zgodnie z art. 15. Wymogi określone w niniejszym ustępie nie mogą ograniczać obowiązujących przepisów państw członkowskich dotyczących dostępu do dokumentów. Publikacja tego sprawozdania nie może naruszać praw własności intelektualnej lub tajemnic przedsiębiorstwa, porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

3. Podmioty unijne i organy sektora publicznego mogą zdecydować, który organ ma zapewniać wsparcie niezbędne do przeprowadzenia oceny interoperacyjności. Komisja dostarcza narzędzia techniczne wspierające ocenę interoperacyjności, w tym narzędzie internetowe ułatwiające sporządzenie sprawozdania oraz jego publikację na portalu Interoperacyjna Europa, o którym mowa w art. 8.

4. Odpowiedni podmiot unijny lub odpowiedni organ sektora publicznego konsultują się z odbiorcami usług, których to bezpośrednio dotyczy, w tym z obywatelami, lub z ich przedstawicielami. Konsultacje te pozostają bez uszczerbku dla ochrony interesów handlowych lub publicznych, lub bezpieczeństwa takich usług.

5. Do dnia 12 stycznia 2025 r. Rada ds. Interoperacyjnej Europy przyjmuje wytyczne, o których mowa w art. 15 ust. 5 lit. a).

Artykuł 4

Udostępnianie i ponowne wykorzystywanie rozwiązań interoperacyjnych między podmiotami unijnymi i organami sektora publicznego

1. Podmiot unijny lub organ sektora publicznego udostępnia każdemu innemu podmiotowi unijnemu lub organowi sektora publicznego, który o to wystąpi, interoperacyjne rozwiązanie wspierające transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne, w tym dokumentację techniczną oraz – w stosownych przypadkach – historię wersji, udokumentowany kod źródłowy oraz odniesienia do zastosowanych otwartych standardów lub specyfikacji technicznych.

Obowiązek udostępniania nie ma zastosowania do rozwiązań interoperacyjnych:

- a) wspierających procesy, które nie wchodzą w zakres zadania publicznego odpowiedniego podmiotu unijnego lub odpowiedniego organu sektora publicznego, określonego w przepisach prawa lub w innych wiążących przepisach, lub – w przypadku braku takich przepisów – określonego zgodnie z powszechną praktyką administracyjną danych podmiotów unijnych lub państwa członkowskiego, pod warunkiem że zakres tego zadania publicznego jest przejrzysty i podlega przeglądowi;
- b) będących przedmiotem praw własności intelektualnej osób trzecich, które ograniczają możliwość udostępniania rozwiązania w celu ponownego wykorzystania;
- c) do których dostęp jest wykluczony lub ograniczony ze względu na:
 - (i) szczególnie chronione informacje dotyczące ochrony infrastruktury krytycznej określone w art. 2 lit. d) dyrektywy Rady 2008/114/WE ⁽¹⁸⁾;
 - (ii) ochronę obronności lub bezpieczeństwa publicznego, w tym krajowej infrastruktury krytycznej.

2. Aby umożliwić podmiotowi ponownie wykorzystującemu samodzielne zarządzanie rozwiązaniem interoperacyjnym, podmiot udostępniający określa wszelkie warunki, które mają zastosowanie do ponownego wykorzystania danego rozwiązania, w tym wszelkie gwarancje w zakresie współpracy, wsparcia i utrzymania, udzielone podmiotowi ponownie wykorzystującemu. Warunki takie mogą obejmować wyłączenie odpowiedzialności podmiotu udostępniającego w przypadku niewłaściwego wykorzystania rozwiązania interoperacyjnego przez podmiot ponownie wykorzystujący. Przed przyjęciem rozwiązania interoperacyjnego podmiot ponownie wykorzystujący przekazuje, na wniosek, podmiotowi udostępniającemu ocenę rozwiązania, z uwzględnieniem swojej zdolności do zarządzania w sposób samodzielny cyberbezpieczeństwem i rozwojem ponownie wykorzystanego rozwiązania interoperacyjnego.

3. Obowiązek określony w ust. 1 może zostać spełniony poprzez opublikowanie odpowiednich treści na portalu Interoperacyjna Europa, lub na portalu, w katalogu lub repozytorium połączonym z portalem Interoperacyjna Europa. W takim przypadku ust. 2 nie ma zastosowania do podmiotu udostępniającego. Na wniosek podmiotu udostępniającego, Komisja publikuje odpowiednie treści na portalu Interoperacyjna Europa.

4. Podmiot unijny lub organ sektora publicznego, lub osoba trzecia ponownie wykorzystujące rozwiązanie interoperacyjne mogą dostosowywać je do swoich własnych potrzeb, chyba że prawa własności intelektualnej przysługujące osobie trzeciej ograniczają dostosowanie danego rozwiązania interoperacyjnego. Jeżeli rozwiązanie interoperacyjne zostało podane do wiadomości publicznej zgodnie z ust. 3, dostosowane rozwiązanie interoperacyjne podaje się do wiadomości publicznej w ten sam sposób.

5. Podmioty udostępniające i podmioty ponownie wykorzystujące mogą zawrzeć umowę w sprawie podziału kosztów przyszłego tworzenia rozwiązania interoperacyjnego.

6. Przy podejmowaniu decyzji o wdrożeniu rozwiązań interoperacyjnych podmioty unijne i organy sektora publicznego traktują priorytetowo wdrażanie rozwiązań interoperacyjnych, które nie są objęte restrykcyjnymi warunkami licencyjnymi, takich jak rozwiązania oparte na otwartym oprogramowaniu, w przypadku gdy takie rozwiązania interoperacyjne są równoważne pod względem funkcji, całkowitych kosztów, zorientowania na użytkownika, cyberbezpieczeństwa lub innych odpowiednich obiektywnych kryteriów. Komisja zapewnia wsparcie w identyfikowaniu takich rozwiązań interoperacyjnych, zgodnie z art. 9.

7. Rada ds. Interoperacyjnej Europy przyjmuje wytyczne dotyczące udostępniania rozwiązań interoperacyjnych.

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Rady 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony (Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75).

Rozdział 2

Czynniki sprzyjające europejskiej interoperacyjności

Artykuł 5

Zasady ogólne

1. Komisja publikuje rozwiązania Interoperacyjnej Europy oraz EIF na portalu Interoperacyjna Europa w postaci elektronicznej w formatach otwartych, nadających się do odczytu maszynowego, dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 ⁽¹⁹⁾ i (UE) 2019/882 ⁽²⁰⁾, możliwych do wyszukania i ponownego wykorzystania, w stosownych przypadkach, wraz z ich udokumentowanym kodem źródłowym i metadanymi. Przetłumaczone maszynowo wersje rozwiązań Interoperacyjnej Europy publikuje się na portalu Interoperacyjna Europa we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii.
2. Rada ds. Interoperacyjnej Europy monitoruje ogólną spójność zalecanych rozwiązań interoperacyjnych oraz proponuje środki mające na celu zapewnienie, w stosownych przypadkach, zgodności tych rozwiązań z innymi rozwiązaniami interoperacyjnymi służącymi temu samemu celowi, wspierając jednocześnie, w stosownych przypadkach, ich komplementarność z nowymi technologiami lub przechodzenie na te technologie.

Artykuł 6

Europejskie ramy interoperacyjności oraz wyspecjalizowane ramy interoperacyjności

1. Rada ds. Interoperacyjnej Europy opracowuje europejskie ramy interoperacyjności (EIF). Przedkłada EIF Komisji do przyjęcia. W przypadku gdy Komisja przyjmie EIF, publikuje EIF w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. EIF zapewnia model i zestaw zaleceń dotyczących interoperacyjności prawnej, organizacyjnej, semantycznej i technicznej, a także zaleceń dotyczących zarządzania takimi rodzajami interoperacyjności, które są skierowane do wszystkich podmiotów objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia na potrzeby ułatwienia wzajemnych kontaktów między tymi podmiotami za pośrednictwem ich sieci i systemów informatycznych. EIF uwzględnia się w ocenie interoperacyjności, o której mowa w art. 3 oraz w załączniku.
3. Komisja, po konsultacji z Radą ds. Interoperacyjnej Europy, może przyjąć inne ramy interoperacyjności (zwane dalej „wyspecjalizowanymi ramami interoperacyjności”) ukierunkowane na potrzeby konkretnych sektorów lub szczebli administracji. Wyspecjalizowane ramy interoperacyjności opierają się na EIF. Rada ds. Interoperacyjnej Europy ocenia poziom zgodności wyspecjalizowanych ram interoperacyjności z EIF. Komisja publikuje wyspecjalizowane ramy interoperacyjności na portalu Interoperacyjna Europa.
4. W przypadku gdy państwo członkowskie opracowuje krajowe ramy interoperacyjności oraz inne odpowiednie krajowe polityki, strategie lub wytyczne, w najwyższym możliwym stopniu uwzględnia EIF.

Artykuł 7

Rozwiązania Interoperacyjnej Europy

1. Rada ds. Interoperacyjnej Europy zaleca rozwiązania interoperacyjne na potrzeby interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych. W przypadku gdy Rada ds. Interoperacyjnej Europy wydaje takie zalecenie, rozwiązanie takie zostaje opatrzone oznaczeniem „Rozwiązanie Interoperacyjnej Europy” i opublikowane na portalu Interoperacyjna Europa, wyraźnie rozróżniając między rozwiązaniami Interoperacyjnej Europy a innymi rozwiązaniami. W przypadku gdy Rada ds. Interoperacyjnej Europy wycofuje swoje zalecenie, usuwa się oznaczenie „Rozwiązanie Interoperacyjnej Europy” oraz, w razie potrzeby, usuwa się dane rozwiązanie z portalu Interoperacyjna Europa.

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1).

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

2. Rozwiązania Interoperacyjnej Europy muszą być zgodne z zasadami otwartości i ponownego wykorzystania oraz spełniać kryteria, o których mowa w art. 15 ust. 5 lit. i).

Artykuł 8

Portal Interoperacyjna Europa

1. Komisja zapewnia portal jako pojedynczy punkt dostępu do informacji dotyczących interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych (zwany dalej „portalem Interoperacyjna Europa”). Portal Interoperacyjna Europa musi być dostępny w formie elektronicznej dla wszystkich obywateli, w tym osób z niepełnosprawnościami, i dostęp taki musi być bezpłatny. Portal Interoperacyjna Europa pełni przynajmniej następujące funkcje:

- a) zapewnia dostęp do rozwiązań Interoperacyjnej Europy – w sposób przyjazny dla użytkownika oraz z możliwością wyszukiwania przynajmniej w podziale na państwa członkowskie i usługi publiczne;
- b) zapewnia dostęp do rozwiązań interoperacyjnych innych niż rozwiązania Interoperacyjnej Europy, takich jak rozwiązania:
 - (i) udostępnione zgodnie z art. 4 ust. 3;
 - (ii) przewidziane w innych politykach Unii;
 - (iii) opublikowane na innych portalach, katalogach lub repozytoriach połączonych z portalem Interoperacyjna Europa;
- c) zapewnia dostęp do specyfikacji technicznych ICT kwalifikujących się do powoływania zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) nr 1025/2012;
- d) zapewnia dostęp do informacji na temat przetwarzania danych osobowych w kontekście piaskownic regulacyjnych interoperacyjności, o których mowa w art. 11 i 12, w przypadku stwierdzenia wysokiego ryzyka naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą, o którym to ryzyku mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679 i w art. 39 rozporządzenia (UE) 2018/1725, a także zapewnia dostęp do informacji na temat mechanizmów reagowania służących szybkiemu ograniczeniu tego ryzyka, w tym – w stosownych przypadkach – ujawnienia oceny skutków dla ochrony danych;
- e) wspiera wymianę wiedzy między członkami społeczności Interoperacyjnej Europy, o której mowa w art. 16, na przykład poprzez zapewnienie systemu informacji zwrotnej umożliwiającego wyrażanie opinii na temat środków proponowanych przez Radę ds. Interoperacyjnej Europy lub wyrażenie zainteresowania uczestnictwem w działaniach związanych z wykonywaniem niniejszego rozporządzenia;
- f) przedstawia wykaz najlepszych praktyk i przykładów wymiany wiedzy wspierających interoperacyjność, w tym – w stosownych przypadkach – wytyczne dotyczące zamówień publicznych, cyberbezpieczeństwa, integracji rozwiązań informatycznych i zarządzania danymi;
- g) zapewnia dostęp do danych uzyskanych w wyniku monitorowania związanego z interoperacyjnością, prowadzonego zgodnie z art. 20;
- h) zapewnia obywatelom, przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, oraz organizacjom społeczeństwa obywatelskiego możliwość przekazywania informacji zwrotnych na temat opublikowanych treści.

2. Rada ds. Interoperacyjnej Europy może zaproponować, aby Komisja opublikowała na portalu Interoperacyjna Europa inne rozwiązania interoperacyjne lub zamieściła odniesienie do nich na portalu Interoperacyjna Europa.

3. Rozwiązania dostępne za pośrednictwem portalu Interoperacyjna Europa:

- a) nie mogą być przedmiotem praw osób trzecich, które uniemożliwiają ich dystrybucję i wykorzystanie;
- b) nie mogą zawierać danych osobowych ani informacji poufnych;
- c) muszą mieć wysoki poziom zgodności z rozwiązaniami Interoperacyjnej Europy, który można udowodnić poprzez opublikowanie wyników oceny interoperacyjności, o której mowa w art. 3 oraz w załączniku;
- d) muszą być oparte na licencji, która umożliwia co najmniej ponowne wykorzystanie rozwiązania przez podmioty unijne lub inne organy sektora publicznego, lub jego wydanie jako otwartego oprogramowania;
- e) muszą być regularnie serwisowane, za co ponosi odpowiedzialność właściciel rozwiązania interoperacyjnego.

4. W przypadku gdy podmiot unijny lub organ sektora publicznego zapewniają portal, katalog lub repozytorium o podobnych funkcjach, muszą podejmować niezbędne i proporcjonalne środki w celu zapewnienia interoperacyjności z portalem Interoperacyjna Europa. W przypadku gdy na takich portalach gromadzone są rozwiązania oparte na otwartym oprogramowaniu, portale te muszą umożliwiać korzystanie z licencji publicznej Unii Europejskiej.

5. Komisja może przyjmować wytyczne dotyczące interoperacyjności w odniesieniu do portali, katalogów lub repozytoriów o podobnych funkcjach jak te, o których mowa w ust. 4.

Rozdział 3

Środki wsparcia w ramach Interoperacyjnej Europy

Artykuł 9

Projekty wspierające wdrażanie polityki

1. Rada ds. Interoperacyjnej Europy może zaproponować, aby Komisja opracowała projekty mające na celu wspieranie organów sektora publicznego w cyfrowym wdrażaniu polityk Unii zapewniających interoperacyjność transgraniczną trans-europejskich cyfrowych usług publicznych (zwane dalej „projektami wspierającymi wdrażanie polityki”).

2. W projekcie wspierającym wdrażanie polityki określa się:

- a) istniejące rozwiązania Interoperacyjnej Europy uznane za niezbędne do cyfrowego wdrażania wymogów polityki;
- b) wszelkie brakujące rozwiązania interoperacyjne, które należy stworzyć, uznane za niezbędne do cyfrowego wdrażania wymogów polityki;
- c) inne zalecane środki wsparcia, takie jak szkolenia, wymiana wiedzy fachowej lub oceny wzajemne, a także możliwości wsparcia finansowego w celu udzielenia pomocy we wdrażaniu rozwiązań interoperacyjnych.

3. Po zasięgnięciu opinii Rady ds. Interoperacyjnej Europy Komisja określa zakres, harmonogram, niezbędne zaangażowanie poszczególnych sektorów i szczebli administracji oraz metody pracy w ramach projektu wspierającego. W przypadku gdy Komisja już przeprowadziła i opublikowała ocenę interoperacyjności zgodnie z art. 3, wynik tej oceny uwzględnia się przy opracowywaniu projektu wspierającego.

4. W celu wzmocnienia projektu wspierającego wdrażanie polityki Rada ds. Interoperacyjnej Europy może zaproponować ustanowienie piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności zgodnie z art. 11.

5. Wyniki projektu wspierającego wdrażanie polityki oraz stworzone w ramach tego projektu rozwiązania interoperacyjne muszą być powszechnie dostępne oraz opublikowane na portalu Interoperacyjna Europa.

Artykuł 10

Środki na rzecz innowacji

1. Rada ds. Interoperacyjnej Europy może zaproponować Komisji ustanowienie środków na rzecz innowacji wspierających tworzenie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań interoperacyjnych w Unii (zwanymi dalej „środkami na rzecz innowacji”).

2. Środki na rzecz innowacji muszą przyczyniać się do tworzenia istniejących lub nowych rozwiązań Interoperacyjnej Europy i mogą angażować podmioty GovTech.

3. W celu wsparcia rozwoju środków na rzecz innowacji Rada może zaproponować ustanowienie piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności.

4. Komisja udostępnia wyniki środków na rzecz innowacji na portalu Interoperacyjna Europa.

Artykuł 11

Ustanawianie piaskownic regulacyjnych interoperacyjności

1. Za funkcjonowanie piaskownic regulacyjnych interoperacyjności odpowiadają uczestniczące podmioty unijne lub organy sektora publicznego. Piaskownice regulacyjne interoperacyjności, które wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych przez organy sektora publicznego, muszą funkcjonować pod nadzorem krajowych organów ochrony danych oraz innych odpowiednich krajowych, regionalnych lub lokalnych organów nadzorczych. Piaskownice regulacyjne interoperacyjności, które wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych przez podmioty unijne, muszą funkcjonować pod nadzorem Europejskiego Inspektora Ochrony Danych.
2. Utworzenie piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, o czym mowa w ust. 1, służy osiągnięciu następujących celów:
 - a) wspieranie innowacji oraz ułatwienie tworzenia i wdrażania innowacyjnych cyfrowych rozwiązań interoperacyjnych na potrzeby usług publicznych;
 - b) ułatwianie współpracy transgranicznej między właściwymi organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz ułatwianie synergii w świadczeniu usług publicznych;
 - c) ułatwienie rozwoju otwartego europejskiego ekosystemu GovTech, w tym współpracy z MŚP, instytucjami badawczymi i edukacyjnymi oraz przedsiębiorstwami typu start-up;
 - d) zwiększenie zrozumienia przez organy możliwości lub barier dla interoperacyjności transgranicznej innowacyjnych rozwiązań interoperacyjnych, w tym barier prawnych;
 - e) wspieranie tworzenia lub aktualizacji rozwiązań Interoperacyjnej Europy;
 - f) wnoszenie wkładu w oparte na dowodach uczenie się działań regulacyjnych;
 - g) zwiększenie pewności prawa oraz przyczynianie się do wymiany najlepszych praktyk poprzez współpracę z organami zaangażowanymi w piaskownicę regulacyjną interoperacyjności w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi przepisami prawa Unii i prawa krajowego.
3. W celu zapewnienia zharmonizowanego podejścia oraz w celu wsparcia wdrażania piaskownic regulacyjnych interoperacyjności Komisja może wydawać wytyczne i wyjaśnienia, bez uszczerbku dla innych przepisów prawa Unii.
4. Komisja, po konsultacji z Radą ds. Interoperacyjnej Europy, na wspólny wniosek co najmniej trzech uczestników, zezwala na utworzenie piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności. W stosownych przypadkach we wniosku podaje się takie informacje jak cel przetwarzania danych osobowych, zaangażowane podmioty i ich role, kategorie odnośnych danych osobowych i ich źródła oraz przewidywany okres zatrzymywania danych. Konsultacje nie mogą zastępować uprzednich konsultacji, o których mowa w art. 36 rozporządzenia (UE) 2016/679 i w art. 40 rozporządzenia (UE) 2018/1725. W przypadku gdy piaskownicę regulacyjną interoperacyjności ustanawia się na potrzeby rozwiązań interoperacyjnych wspierających interoperacyjność transgraniczną transeuropejskich cyfrowych usług publicznych świadczonych przez jeden podmiot unijny lub większą ich liczbę, w tym z udziałem organów sektora publicznego, zezwolenie nie jest wymagane.

Artykuł 12

Uczestnictwo w piaskownicach regulacyjnych interoperacyjności

1. Uczestniczące podmioty unijne lub organy sektora publicznego zapewniają – w zakresie, w jakim funkcjonowanie piaskownic regulacyjnych interoperacyjności wymaga przetwarzania danych osobowych lub z innego tytułu wchodzi w zakres kompetencji nadzorczych innych organów krajowych, regionalnych lub lokalnych udzielających dostępu do danych lub wspierających ten dostęp – aby krajowe organy ochrony danych, a także inne organy krajowe, regionalne lub lokalne włączono w funkcjonowanie piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności. W stosownych przypadkach uczestnicy mogą zezwolić na zaangażowanie w piaskownicę regulacyjną interoperacyjności innych podmiotów GovTech, takich jak krajowe lub europejskie organizacje normalizacyjne, jednostki notyfikowane, laboratoria badawcze i doświadczalne, centra innowacji oraz przedsiębiorstwa, które chcą testować innowacyjne rozwiązania interoperacyjne, w szczególności MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up.
2. Uczestnictwo w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności ogranicza się do okresu, który jest odpowiedni do złożoności i skali projektu, i który nie może w żadnym razie trwać dłużej niż dwa lata od ustanowienia piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności. Uczestnictwo może zostać przedłużone o maksymalnie rok, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celu przetwarzania.

3. Uczestnictwo w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności opiera się na szczegółowym planie opracowanym przez uczestników oraz z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, porad innych właściwych organów krajowych lub Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. Plan ten zawiera co najmniej:

- a) opis zaangażowanych uczestników i ich ról oraz przewidywanego innowacyjnego rozwiązania interoperacyjnego i jego przeznaczenia, a także odpowiedniego procesu rozwoju, testowania i walidacji;
- b) konkretne kwestie regulacyjne oraz wytyczne, jakich oczekuje się od organów nadzorujących piaskownicę regulacyjną interoperacyjności;
- c) szczegółowe ustalenia dotyczące współpracy między uczestnikami a organami, a także wszelkimi innymi podmiotami zaangażowanymi w piaskownicę regulacyjną interoperacyjności;
- d) mechanizm zarządzania ryzykiem i monitorowania ryzyka do celów identyfikacji ryzyka, zapobiegania mu i ograniczania go;
- e) kluczowe kamienie milowe, które uczestnicy mają osiągnąć, aby rozwiązanie interoperacyjne zostało uznane za gotowe do wprowadzenia do użytku;
- f) wymogi w zakresie oceny i sprawozdawczości oraz ewentualne działania następcze;
- g) w przypadku gdy przetwarzanie danych osobowych jest absolutnie niezbędne i proporcjonalne – powody tego przetwarzania, wskazanie kategorii odnośnych danych osobowych, celów przetwarzania, do których dane te są przeznaczone, administratorów danych oraz podmiotów przetwarzających dane zaangażowanych w przetwarzanie i ich roli.

4. Uczestnictwo w piaskownicach regulacyjnych interoperacyjności nie może wpływać na uprawnienia nadzorcze i naprawcze organów nadzorujących te piaskownice.

5. Uczestnicy piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności ponoszą odpowiedzialność na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii i prawa krajowego dotyczącego odpowiedzialności za wszelkie szkody wyrządzone w trakcie ich uczestnictwa w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności.

6. Dane osobowe mogą być przetwarzane w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności do celów innych niż te, dla których zostały pierwotnie zgodnie z prawem zebrane, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) innowacyjne rozwiązanie interoperacyjne są tworzone w celu ochrony interesów publicznych w kontekście wysokiego poziomu skuteczności i jakości administracji publicznej i usług publicznych;
- b) przetwarzane dane są ograniczone do tego, co jest niezbędne do zapewnienia funkcjonowania rozwiązania interoperacyjnego, które ma zostać stworzone lub przetestowane w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, a funkcjonowanie tego nie można skutecznie osiągnąć przy przetwarzaniu danych zanonimizowanych, syntetycznych lub innych danych nieosobowych;
- c) istnieją skuteczne mechanizmy monitorowania pozwalające stwierdzić, czy w trakcie funkcjonowania piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności może pojawić się jakiekolwiek wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą, o którym to ryzyku mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679 i w art. 39 rozporządzenia (UE) 2018/1725, a także mechanizm reagowania służący szybkiemu ograniczeniu tego ryzyka oraz, w razie potrzeby, wstrzymaniu przetwarzania;
- d) wszelkie dane osobowe, które mają być przetwarzane, znajdują się w funkcjonalnie wyodrębnionym, odizolowanym i chronionym środowisku przetwarzania danych podlegającym kontroli uczestników, a dostęp do tych danych mają wyłącznie upoważnione osoby;
- e) żadne przetwarzane dane osobowe nie mogą być przenoszone, przekazywane ani w jakikolwiek inny sposób udostępniane osobom trzecim, które nie są uczestnikami piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, chyba że takie ujawnienie odbywa się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 lub, w stosownych przypadkach, z rozporządzeniem (UE) 2018/1725, i wszyscy uczestnicy wyrazili na nie zgodę;
- f) żadne przetwarzanie danych osobowych nie ma wpływu na stosowanie praw osób, których dane dotyczą, które to prawa przewidziano w przepisach Unii dotyczących ochrony danych osobowych, w szczególności w art. 22 rozporządzenia (UE) 2016/679 i art. 24 rozporządzenia (UE) 2018/1725;
- g) wszelkie przetwarzane dane osobowe są chronione za pomocą odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych oraz usuwane po zakończeniu uczestnictwa w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności lub po upływie okresu zatrzymywania danych osobowych;
- h) rejestry ewidencjonujące przetwarzanie danych osobowych przechowuje się przez cały czas uczestnictwa w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, chyba że prawo Unii lub prawo krajowe stanowi inaczej;

- i) pełny i szczegółowy opis procesu i uzasadnienia dotyczącego trenowania, testowania i walidacji rozwiązania interoperacyjnego jest przechowywany wraz z wynikami testów jako część dokumentacji technicznej i przekazywany Radzie ds. Interoperacyjnej Europy;
- j) na portalu Interoperacyjna Europa udostępniony jest krótki opis rozwiązania interoperacyjnego, które ma być stworzone w ramach piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, w tym jego celów i oczekiwanych wyników.

7. Ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa Unii lub prawa krajowego określających podstawy przetwarzania danych osobowych, które jest niezbędne do celów tworzenia, testowania i trenowania innowacyjnych rozwiązań interoperacyjnych, lub dla jakiegokolwiek innej podstawy prawnej, zgodnie z prawem Unii dotyczącym ochrony danych osobowych.

8. Uczestnicy przedkładają Radzie ds. Interoperacyjnej Europy i Komisji sprawozdania okresowe i sprawozdanie końcowe dotyczące wyników działania piaskownic regulacyjnych interoperacyjności, z uwzględnieniem dobrych praktyk, zdobytych doświadczeń, środków bezpieczeństwa i zaleceń dotyczących ich funkcjonowania oraz, w stosownych przypadkach, zmian niniejszego rozporządzenia i innych przepisów prawa Unii nadzorowanych w ramach piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności. Rada ds. Interoperacyjnej Europy wydaje dla Komisji opinię na temat wyników działania piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, określając – w stosownych przypadkach – działania niezbędne do wdrożenia nowych rozwiązań interoperacyjnych w celu wspierania interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych.

9. Komisja zapewnia, aby informacje na temat piaskownic regulacyjnych interoperacyjności były dostępne na portalu Interoperacyjna Europa.

10. Do dnia 12 kwietnia 2025 r. Komisja przyjmie akty wykonawcze określające szczegółowe zasady i warunki tworzenia i funkcjonowania piaskownic regulacyjnych interoperacyjności, w tym kryteria kwalifikowalności oraz procedurę regulującą ubieganie się o uczestnictwo w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, selekcję uczestników, uczestnictwo i rezygnowanie z uczestnictwa w piaskownicy regulacyjnej interoperacyjności, a także prawa i obowiązki uczestników. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 22 ust. 2.

Artykuł 13

Szkolenia

1. Komisja, wspierana przez Radę ds. Interoperacyjnej Europy, zapewnia materiały szkoleniowe dotyczące korzystania z EIF oraz rozwiązań Interoperacyjnej Europy, w tym rozwiązań opartych na wolnym i otwartym oprogramowaniu. Podmioty unijne i organy sektora publicznego zapewniają członkom swojego personelu, którym powierzono zadania strategiczne lub operacyjne mające wpływ na transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne, odpowiednie programy szkoleniowe dotyczące kwestii interoperacyjności.
2. Komisja organizuje szkolenia dotyczące kwestii interoperacyjności na poziomie Unii w celu zacieśnienia współpracy oraz usprawnienia wymiany najlepszych praktyk między członkami personelu podmiotów unijnych i organów sektora publicznego, skierowane do pracowników sektora publicznego, w szczególności na szczeblu regionalnym i lokalnym. Komisja bezpłatnie udostępnia publicznie takie kursy szkoleniowe online.
3. Komisja wspiera rozwój programu certyfikacji w kwestiach interoperacyjności, aby promować najlepsze praktyki, kwalifikacje zasobów ludzkich oraz kulturę doskonałości.

Artykuł 14

Ocena wzajemna

1. Ustanawia się dobrowolny mechanizm oceny wzajemnej w celu ułatwienia współpracy między organami sektora publicznego, mający na celu wspieranie ich we wdrażaniu rozwiązań Interoperacyjnej Europy, wspieranie transeuropejskich cyfrowych usług publicznych oraz pomoc w przeprowadzaniu ocen interoperacyjności zgodnie z art. 3.
2. Ocenę wzajemną przeprowadzają eksperci ds. interoperacyjności pochodzący z państw członkowskich innych niż państwo członkowskie, w którym znajduje się organ sektora publicznego poddawany ocenie wzajemnej.

3. Wszelkie informacje uzyskane w drodze oceny wzajemnej wykorzystuje się wyłącznie na potrzeby tej oceny wzajemnej. Eksperti ds. interoperacyjności uczestniczący w ocenie wzajemnej nie mogą ujawniać osobom trzecim jakichkolwiek informacji szczególnie chronionych lub poufnych uzyskanych w trakcie tej oceny wzajemnej. Odpowiednie państwo członkowskie zapewnia, aby wszelkie informacje na temat ryzyka konfliktu interesów dotyczącego wyznaczonych ekspertów ds. interoperacyjności były bez zbędnej zwłoki przekazywane innym państwom członkowskim i Komisji.
4. Eksperti ds. interoperacyjności przeprowadzający ocenę wzajemną sporządzają i przedstawiają sprawozdanie w terminie miesiąca od zakończenia oceny wzajemnej oraz przedkładają je odpowiedniemu organowi sektora publicznego oraz Radzie ds. Interoperacyjnej Europy. Komisja publikuje sprawozdanie na portalu Interoperacyjna Europa za zgodą państwa członkowskiego, w którym znajduje się organ sektora publicznego poddawany ocenie wzajemnej.
5. Po zasięgnięciu opinii Rady ds. Interoperacyjnej Europy Komisja może przyjąć wytyczne dotyczące metodyki i treści oceny wzajemnej.

Rozdział 4

Zarządzanie interoperacyjnością transgraniczną

Artykuł 15

Rada ds. Interoperacyjnej Europy

1. Ustanawia się niniejszym Radę ds. Interoperacyjnej Europy. Rada ds. Interoperacyjnej Europy ułatwia strategiczną współpracę oraz doradza w kwestii stosowania niniejszego rozporządzenia.
2. W skład Rady ds. Interoperacyjnej Europy wchodzi po jednym przedstawicielu z każdego państwa członkowskiego oraz przedstawiciel Komisji.
3. Komitet Regionów, Agencja UE ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA) oraz Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa wyznaczają po jednym ekspercie, których zaprasza się do udziału w charakterze obserwatorów.
4. Radzie ds. Interoperacyjnej Europy przewodniczy Komisja. Przewodniczący może przyznać status obserwatora w Radzie ds. Interoperacyjnej Europy ekspertom wyznaczonym przez unijne podmioty, regiony i organizacje oraz kraje kandydujące. Przewodniczący może zapraszać do udziału na zasadzie ad hoc ekspertów posiadających szczególne kompetencje w zakresie tematu ujętego w porządku obrad. Komisja zapewnia obsługę sekretariatu Rady ds. Interoperacyjnej Europy.

Członkowie Rady ds. Interoperacyjnej Europy dokładają wszelkich starań, aby decyzje były przyjmowane w drodze konsensusu. W przypadku gdy ma miejsce głosowanie, jego wynik rozstrzygany jest zwykłą większością głosów członków wchodzących w skład Rady ds. Interoperacyjnej Europy. Członkowie, którzy zagłosowali przeciwko propozycji lub którzy wstrzymali się od głosu, mają prawo do załączenia dokumentu streszczającego uzasadnienie ich stanowiska do opinii, załączników lub sprawozdań.

5. Rada ds. Interoperacyjnej Europy ma następujące zadania:
 - a) przyjmuje wytyczne dotyczące oceny interoperacyjności zgodnie z art. 3 ust. 5 oraz wspólną listę kontrolną określoną w załączniku do niniejszego rozporządzenia, i w razie potrzeby aktualizuje te wytyczne;
 - b) analizuje informacje zebrane zgodnie z art. 3 ust. 2 oraz przedstawia na tej podstawie sugestie mające na celu poprawę interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych;
 - c) przyjmuje wytyczne dotyczące udostępniania rozwiązań interoperacyjnych, o których mowa w art. 4;
 - d) proponuje środki wspierające udostępnianie i ponowne wykorzystywanie rozwiązań interoperacyjnych;
 - e) opracowuje EIF i aktualizuje go w razie potrzeby oraz przedstawia Komisji propozycje w tym zakresie;
 - f) wspiera wdrażanie ram interoperacyjności państw członkowskich i podmiotów unijnych oraz innych odpowiednich unijnych i krajowych polityk, strategii lub wytycznych, w tym zasady domyślnej cyfrowości oraz podejścia uwzględniającego interoperacyjność w fazie projektowania;

- g) ocenia poziom zgodności wyspecjalizowanych ram interoperacyjności z EIF oraz odpowiada na wnioski Komisji o konsultacje w sprawie tych ram;
 - h) przyjmuje plan na rzecz Interoperacyjnej Europy, o którym mowa w art. 19;
 - i) zaleca rozwiązania Interoperacyjnej Europy oraz wycofuje takie zalecenia, na podstawie wcześniej uzgodnionych kryteriów;
 - j) monitoruje ogólną spójność zalecanych rozwiązań interoperacyjnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym informacji na temat ich metadanych i kategoryzacji;
 - k) proponuje Komisji środki mające na celu zapewnienie, w stosownych przypadkach, zgodności rozwiązań interoperacyjnych z innymi rozwiązaniami interoperacyjnymi, służącymi temu samemu celowi, wspierając jednocześnie, w stosownych przypadkach, komplementarność z nowymi technologiami lub przechodzenie na nowe technologie;
 - l) proponuje Komisji opublikowanie rozwiązań interoperacyjnych, o których mowa w art. 8 ust. 2, lub zamieszczenie odniesienia do rozwiązań interoperacyjnych na portalu Interoperacyjna Europa;
 - m) proponuje Komisji opracowanie projektów wspierających wdrażanie polityki, środków na rzecz innowacji oraz innych odpowiednich środków, w tym w zakresie wsparcia finansowego;
 - n) określa najlepsze praktyki w zakresie uwzględniania rozwiązań interoperacyjnych w zamówieniach publicznych i przetargach;
 - o) dokonuje przeglądu sprawozdań dotyczących środków na rzecz innowacji, korzystania z piaskownic regulacyjnych interoperacyjności i ocen wzajemnych oraz w razie potrzeby proponuje środki następcze;
 - p) proponuje środki mające zwiększyć zdolności organów sektora publicznego w zakresie interoperacyjności, takie jak szkolenia;
 - q) proponuje odpowiednim organizacjom i organom normalizacyjnym środki z myślą o wniesieniu wkładu w europejską działalność normalizacyjną, w szczególności poprzez procedury określone w rozporządzeniu (UE) nr 1025/2012;
 - r) proponuje środki umożliwiające współpracę z organami międzynarodowymi oraz instytucjami badawczymi i edukacyjnymi, które mogłyby przyczynić się do rozwoju interoperacyjności, w szczególności ze społecznościami międzynarodowymi w zakresie rozwiązań opartych na otwartym oprogramowaniu, otwartych standardów lub specyfikacji technicznych oraz innych platform;
 - s) współpracuje z Europejską Radą ds. Innowacji w zakresie Danych, o której mowa w rozporządzeniu (UE) 2022/868, w zakresie rozwiązań interoperacyjnych na potrzeby wspólnych europejskich przestrzeni danych, a także z wszelkimi innymi podmiotami unijnymi tworzącymi rozwiązania interoperacyjne istotne dla sektora publicznego;
 - t) regularnie informuje koordynatorów ds. interoperacyjności, o których mowa w art. 18, oraz – w stosowanych przypadkach – społeczność Interoperacyjnej Europy, o kwestiach dotyczących transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, w tym o odpowiednich projektach i sieciach finansowanych przez Unię, oraz koordynuje z nimi te kwestie;
 - u) doradza Komisji w kwestii monitorowania i sprawozdawczości w zakresie stosowania niniejszego rozporządzenia;
 - v) terminowo przekazuje Komisji informacje i dane niezbędne do skutecznego sporządzania sprawozdań zgodnie z art. 20.
6. Rada ds. Interoperacyjnej Europy może tworzyć grupy robocze w celu przeanalizowania konkretnych kwestii związanych z zadaniami Rady ds. Interoperacyjnej Europy. W skład grup roboczych wchodzi członkowie społeczności Interoperacyjnej Europy.
7. Rada ds. Interoperacyjnej Europy przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 16

Społeczność Interoperacyjnej Europy

1. Społeczność Interoperacyjnej Europy, na wniosek Rady ds. Interoperacyjnej Europy, wnosi wkład w działania Rady ds. Interoperacyjnej Europy, zapewniając wiedzę fachową i doradztwo.
2. Publiczne i prywatne zainteresowane strony, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego i wnoszące wkład podmioty ze środowiska akademickiego, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową w państwie członkowskim mogą zarejestrować się na portalu Interoperacyjna Europa jako członkowie społeczności Interoperacyjnej Europy.

3. Po potwierdzeniu rejestracji status członkostwa jest publikowany na portalu Interoperacyjna Europa. Członkostwo nie jest ograniczone w czasie. Rada ds. Interoperacyjnej Europy może jednak pozbawić członkostwa w dowolnym momencie z proporcjonalnych i uzasadnionych powodów, w szczególności w przypadku gdy dany członek nie może już uczestniczyć w społeczności Interoperacyjnej Europy lub nadużył swojego statusu członka społeczności Interoperacyjnej Europy.
4. Członkowie społeczności Interoperacyjnej Europy mogą być zapraszani między innymi do:
 - a) współtworzenia treści zamieszczanych na portalu Interoperacyjna Europa;
 - b) zapewnienia wiedzy fachowej w zakresie tworzenia rozwiązań interoperacyjnych;
 - c) uczestnictwa w grupach roboczych i innych działaniach;
 - d) uczestnictwa w środkach wsparcia przewidzianych w art. 9–14;
 - e) promowania stosowania norm interoperacyjności i jej ram.
5. Rada ds. Interoperacyjnej Europy organizuje corocznie internetowe zgromadzenie społeczności Interoperacyjnej Europy.
6. Rada ds. Interoperacyjnej Europy przyjmuje kodeks postępowania społeczności Interoperacyjnej Europy. Kodeks postępowania publikuje się na portalu Interoperacyjna Europa.

Artykuł 17

Właściwe organy krajowe oraz pojedyncze punkty kontaktowe

1. Każde państwo członkowskie wyznacza co najmniej jeden właściwy organ odpowiedzialny za stosowanie niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie wyznaczają jeden pojedynczy punkt kontaktowy spośród swoich właściwych organów.
2. Pojedynczy punkt kontaktowy ma następujące zadania:
 - a) koordynuje wszystkie kwestie związane z niniejszym rozporządzeniem w danym państwie członkowskim;
 - b) wspiera organy sektora publicznego w danym państwie członkowskim w opracowywaniu lub dostosowywaniu ich procesów, w oparciu o które przeprowadzają one oceny interoperacyjności, o których mowa w art. 3 oraz w załączniku;
 - c) wspiera udostępnianie i ponowne wykorzystywanie rozwiązań interoperacyjnych za pośrednictwem portalu Interoperacyjna Europa lub innego odpowiedniego portalu;
 - d) wnosi wkład w portal Interoperacyjna Europa w postaci wiedzy dotyczącej danego państwa;
 - e) koordynuje i wspiera aktywne zaangażowanie różnorodnych podmiotów krajowych, regionalnych i lokalnych w projekty wspierające wdrażanie polityki oraz środki na rzecz innowacji, o których mowa w art. 9–14;
 - f) wspiera organy sektora publicznego w danym państwie członkowskim w zakresie współpracy z odpowiednimi organami sektora publicznego w innych państwach członkowskich w kwestiach objętych niniejszym rozporządzeniem.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy dysponowały odpowiednimi kompetencjami i zasobami do skutecznego i efektywnego wykonywania powierzonych im zadań.
4. Państwa członkowskie ustanawiają niezbędne struktury współpracy między wszystkimi organami krajowymi zaangażowanymi w wykonywanie niniejszego rozporządzenia. Struktury te mogą opierać się na istniejących uprawnieniach i procesach w tej dziedzinie.
5. Każde państwo członkowskie bez zbędnej zwłoki powiadamia Komisję o wyznaczeniu pojedynczego punktu kontaktowego i wszelkich późniejszych zmianach w tym zakresie oraz informuje Komisję o innych organach krajowych zaangażowanych w nadzór nad polityką interoperacyjności. Każde państwo członkowskie podaje do wiadomości publicznej informację o wyznaczeniu pojedynczego punktu kontaktowego. Komisja publikuje wykaz wyznaczonych pojedynczych punktów kontaktowych.

*Artykuł 18***Koordynatorzy ds. interoperacyjności podmiotów unijnych**

Każdy podmiot unijny, który reguluje transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne, świadczy te usługi lub zarządza nimi, wyznacza koordynatora ds. interoperacyjności pozostającego pod nadzorem jego kierownictwa najwyższego szczebla, aby zapewnić wkład tego podmiotu unijnego w wykonywanie niniejszego rozporządzenia.

Koordynator ds. interoperacyjności zapewnia wsparcie w całym podmiocie unijnym w odniesieniu do opracowywania lub dostosowania jego procesów wewnętrznych w celu wdrożenia oceny interoperacyjności.

Rozdział 5**Planowanie i monitorowanie Interoperacyjnej Europy***Artykuł 19***Plan na rzecz Interoperacyjnej Europy**

1. Po zorganizowaniu procesu konsultacji publicznych za pośrednictwem portalu Interoperacyjna Europa, z udziałem między innymi członków społeczności Interoperacyjnej Europy oraz koordynatorów ds. interoperacyjności, Rada ds. Interoperacyjnej Europy przyjmuje co roku plan strategiczny w celu zaplanowania i skoordynowania priorytetów w zakresie rozwoju interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych (zwany dalej „planem na rzecz Interoperacyjnej Europy”). W planie na rzecz Interoperacyjnej Europy uwzględnia się długoterminowe strategie Unii na rzecz cyfryzacji, istniejące unijne programy finansowania oraz bieżącą realizację polityki Unii.
2. Plan na rzecz Interoperacyjnej Europy zawiera:
 - a) ocenę potrzeb w zakresie rozwoju rozwiązań interoperacyjnych;
 - b) wykaz bieżących i planowanych środków wsparcia w ramach Interoperacyjnej Europy;
 - c) wykaz proponowanych działań następczych w odniesieniu do środków na rzecz innowacji, w tym działań wspierających rozwiązania interoperacyjne oparte na otwartym oprogramowaniu;
 - d) identyfikację synergii z innymi odpowiednimi unijnymi i krajowymi programami i inicjatywami;
 - e) identyfikację dostępnych możliwości finansowych w celu wsparcia odnośnych priorytetów.
3. Plan na rzecz Interoperacyjnej Europy nie może nakładać zobowiązań finansowych ani dodatkowych obciążeń administracyjnych. Po jego przyjęciu Komisja publikuje plan na rzecz Interoperacyjnej Europy na portalu Interoperacyjna Europa oraz regularnie aktualizuje informacje o jego realizacji.

*Artykuł 20***Monitorowanie i ocena**

1. Komisja monitoruje postępy w rozwoju transeuropejskich cyfrowych usług publicznych, aby wspierać oparte na dowodach kształtowanie polityki i działania niezbędne w Unii na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W ramach monitorowania priorytetowo traktuje się ponowne wykorzystywanie istniejących unijnych, krajowych i międzynarodowych danych z monitorowania oraz zautomatyzowane zbieranie danych. Komisja konsultuje się z Radą ds. Interoperacyjnej Europy podczas przygotowywania metodyki, wskaźników i procesu dotyczących monitorowania.
2. W odniesieniu do tematów o szczególnym znaczeniu w kontekście wykonywania niniejszego rozporządzenia Komisja monitoruje:
 - a) postępy w zakresie interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych w Unii;
 - b) postępy we wdrażaniu EIF przez państwa członkowskie;

- c) wdrażanie rozwiązań interoperacyjnych na potrzeby różnych usług publicznych w państwach członkowskich;
 - d) tworzenie rozwiązań interoperacyjnych opartych na otwartym oprogramowaniu na potrzeby usług publicznych, innowacje w sektorze publicznym oraz współpracę z podmiotami GovTech, w tym MŚP i przedsiębiorstwami typu start-up, w dziedzinie transgranicznych interoperacyjnych usług publicznych, które mają być świadczone lub zarządzane drogą elektroniczną w Unii;
 - e) podnoszenie umiejętności sektora publicznego w zakresie interoperacyjności.
3. Komisja publikuje wyniki monitorowania na portalu Interoperacyjna Europa. W miarę możliwości wyniki te publikuje się w formacie nadającym się do odczytu maszynowego.
4. Komisja przedkłada i przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie coroczne sprawozdanie na temat interoperacyjności w Unii. Sprawozdanie to:
- a) przedstawia postępy w zakresie interoperacyjności transgranicznej transeuropejskich cyfrowych usług publicznych w Unii;
 - b) określa istotne bariery we wdrażaniu, a także czynniki wpływające na transgraniczne interoperacyjne usługi publiczne w Unii;
 - c) przedstawia wyniki osiągnięte w czasie w zakresie wdrażania EIF, stosowania rozwiązań interoperacyjnych, podnoszenia umiejętności w zakresie interoperacyjności, tworzenia rozwiązań interoperacyjnych opartych na otwartym oprogramowaniu na potrzeby usług publicznych oraz zwiększania innowacyjności sektora publicznego i współpracy z podmiotami GovTech.
5. Do dnia 12 stycznia 2028 r., a następnie co cztery lata, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia zawierające wnioski z jego oceny. W sprawozdaniu tym ocenia się w szczególności potrzebę ustanowienia obowiązkowych rozwiązań interoperacyjnych.
6. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 5, ocenia się w szczególności:
- a) wpływ niniejszego rozporządzenia na interoperacyjność transgraniczną jako czynnika umożliwiającego funkcjonujące bez zakłóceń i cyfrowo dostępne cyfrowe usługi publiczne w Unii;
 - b) zwiększenie efektywności, w tym dzięki zmniejszeniu obciążeń administracyjnych w internetowych procesach transakcyjnych wynikającemu z interoperacyjności transgranicznej, dla obywateli i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP i przedsiębiorstw typu start-up;
 - c) potrzebę wszelkich dodatkowych polityk, środków lub działań, wymaganych na poziomie Unii.
7. W przypadku gdy terminy sprawozdań, o którym mowa w ust. 4 i 5, pokrywają się, Komisja może połączyć oba sprawozdania.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

Artykuł 21

Koszty

1. Z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych, z budżetu ogólnego Unii pokrywane są koszty:
- a) rozwoju i utrzymania portalu Interoperacyjna Europa;
 - b) tworzenia, utrzymania i propagowania rozwiązań Interoperacyjnej Europy;
 - c) środków wsparcia w ramach Interoperacyjnej Europy.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1, pokrywa się w sposób zgodny z mającymi zastosowanie przepisami odpowiedniego aktu podstawowego.

*Artykuł 22***Procedura komitetowa**

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

*Artykuł 23***Wejście w życie**

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 12 lipca 2024 r.

Jednakże art. 3 ust. 1–4 oraz art. 17 stosuje się od dnia 12 stycznia 2025 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 13 marca 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca
R. METSOLA

W imieniu Rady
Przewodnicząca
H. LAHBIB

ZAŁĄCZNIK

WSPÓLNA LISTA KONTROLNA DLA SPRAWOZDAŃ Z OCEN INTEROPERACYJNOŚCI

Do sprawozdania, o którym mowa w art. 3 ust. 2, włącza się następujące elementy.

1. Informacje ogólne

- Podmiot unijny lub organ sektora publicznego przekazujący sprawozdanie oraz inne odnośne informacje
- Odnośna inicjatywa, odnośny projekt lub odnośne działanie

2. Wymogi

- Odnośne transeuropejskie cyfrowe usługi publiczne
- Oceniane wiążące wymogi
- Publiczne lub prywatne zainteresowane strony, których to dotyczy
- Zidentyfikowane skutki dla interoperacyjności transgranicznej

3. Wyniki

- Wskazane do zastosowania rozwiązania Interoperacyjnej Europy
 - W stosownych przypadkach inne odpowiednie rozwiązania interoperacyjne, w tym interfejsy maszyna-maszyna
 - Pozostające przeszkody dla interoperacyjności transgranicznej
-